

Številka: 018-092/2025-26

Datum: 5. 11. 2025

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011, s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN) v senatu dr. Mateje Škabar, kot predsednice senata, ter Aleksandra Petrovčiča in Igorja Luzarja, kot članov senata, v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*ŠOLSKI PREVOZI ZA ŠOLSKA LETA 2025/2026, 2026/2027, 2027/2028, 2028/2029*« v sklopu 3 in v sklopu 8, na podlagi zahtevka za revizijo, ki ga je vložil vlagatelj MAHNE, transport in trgovina z lesom d.o.o., Krvavi Potok 30A, Kozina (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Občina Hrpelje – Kozina, Reška cesta 14, Kozina (v nadaljevanju: naročnik), 5. 11. 2025

odločila:

1. Zahtevke za revizijo v sklopu 3 se zavrže.
2. Zahtevke za revizijo v sklopu 8 se zavrne kot neutemeljen.
3. Zahteva vlagatelja za povrnitev stroškov postopka pravnega varstva se zavrne.

Obrazložitev:

Obvestilo o predmetnem javnem naročilu, ki ga naročnik oddaja v odprtem postopku po 40. členu Zakona o javnem naročanju (Uradni list, št. 91/15 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3), je bilo dne 2. 4. 2025 objavljeno na Portalu javnih naročil, pod št. objave JN002243/2025-EUe16/01, z dvema popravkoma in istega dne v Uradnem listu Evropske unije pod št. objave 213160-2025, z dvema popravkoma. Naročnik je predmet naročila razdelil na devet sklopov.

Dne 12. 6. 2025 je naročnik na Portalu javnih naročil objavil odločitev o oddaji javnega naročila z dne 12. 6. 2025 v vseh devetih sklopih, ki jo je nato z odločitvijo o razveljavitvi odločitve o oddaji javnega naročila z dne 23. 6. 2025, istega dne objavljeno na Portalu javnih naročil, v sklopu 2, sklopu 7, sklopu 8 in sklopu 9, razveljavil.

Dne 14. 7. 2025 je naročnik objavil novo odločitev o oddaji javnega naročila v sklopu 2, sklopu 7, sklopu 8 in sklopu 9, in sicer »Odločitev o oddaji javnega naročila«, št. 430-2/2025 z dne 14. 7. 2025 (v nadaljevanju: odločitev o oddaji naročila), iz katere (relevantno za predmetni spor)

izhaja, da je naročnik v sklopu 8 prejel štiri ponudbe, da je javno naročilo (ponovno) oddal ponudniku Arriva d.o.o., Mirka Vadnova 8, Kranj (v nadaljevanju: izbrani ponudnik) in da dopustnosti preostalih prejetih ponudb v tem sklopu ni ugotavljal, ker v relevantnem sklopu niso bile najugodnejše.

Vlagatelj je dne 24. 7. 2025 zoper odločitev o oddaji naročila vložil zahtevek za revizijo, v katerem zatrjuje, da naročnik pri sprejemu izpodbijane odločitve v sklopu 8 ni ravnal pravilno in skladno z ZJN-3, ko je ugotovil, da je ponudba izbranega ponudnika dopustna; predlaga, da se zahtevku za revizijo ugotovi in izpodbijana odločitev v sklopu 8 razveljavi; zahteva povrnitev stroškov pravnega varstva; podal je tudi predlog v smislu prve povedi iz prvega odstavka 19. člena ZPVPJN (v nadaljevanju: zahtevek za revizijo).

Vlagatelj uvodoma pojasnjuje potek postopka oddaje predmetnega javnega naročila do vložitve zahtevka za revizijo in zatrjuje, da

- izbrani ponudnik ne izpolnjuje pogojev oz. določil glede ponujenih vozil;
- izbrani ponudnik sam ne zagotavlja nobenih zmogljivosti in izvedbo sklopa 8 v celoti prenaša na podizvajalca;
- izbrani ponudnik ne izpolnjuje referenčnega pogoja;
- obstojijo kršitve, povezane z obstojem nasprotja interesov in osebno povezanostjo izbranega ponudnika, cenovno manipulacijo in dostopom do informacij.

Naročnik je vlagateljev zahtevek za revizijo, skladno z drugim odstavkom 27. člena ZPVPJN, dne 28. 7. 2025 posredoval izbranemu ponudniku v izjasnitev. Izbrani ponudnik se je do navedb vlagatelja iz zahtevka za revizijo opredelil dne 31. 7. 2025 (v nadaljevanju: izjasnitev). Navedbam vlagatelja nasprotuje. Navaja, da je njegova ponudba dopustna in da je naročnik ravnal pravilno, ko jo je izbral. Izpostavlja pomisleke glede obstoja vlagateljeve aktivne legitimacije, saj je bila ponudba vlagatelja uvrščena na tretje mesto, dopustnosti ponudbe drugouvrščenega ponudnika pa vlagatelj ni izpodbijal.

Vlagatelj je dne 5. 8. 2025 vložil vlogo, v kateri obvešča o »molku naročnika glede odločanja o predlogu za zadržanje postopka«.

Naročnik je dne 7. 8. 2025 sprejel odločitev z dne 7. 8. 2025, s katero je vlagateljev zahtevek za revizijo in njegovo zahtevo za povrnitev stroškov pravnega varstva zavrnil (v nadaljevanju: odločitev o zahtevku za revizijo). Navedbam vlagatelja nasprotuje. Vlagateljev predlog za zadržanje postopka oddaje javnega naročila po prvem odstavku 19. člena ZPVPJN je dne 7. 8. 2025 odstopil v odločanje Državni revizijski komisiji. Slednja je s sklepom št. 018-092/2025-10 z dne 18. 8. 2025 odločila, da se predlogu vlagatelja ne ugotovi.

Naročnik je dne 8. 8. 2025 Državni revizijski komisiji odstopil dokumentacijo v odločanje.

Vlagatelj se je do navedb naročnika v odločitvi o zahtevku za revizijo opredelil dne 12. 8. 2025 (v nadaljevanju: opredelitev do navedb naročnika). Vztraja pri očitkih iz zahtevka za revizijo in odgovarja na navedbe naročnika.

Vlagatelj je dne 12. 8. 2025 vložil »*Dopolnitev zahtevka za revizijo*«, vezano na dokazila, pridobljena v okviru priloge sklepa o zavrnitvi zahtevka za revizijo (v nadaljevanju: dopolnitev zahtevka za revizijo). Zatrjuje, da je naročnik javno naročilo v sklopu 3 oddal izbranemu ponudniku po ponudbeni ceni, ki presega ocenjeno vrednost in zagotovljena sredstva za ta sklop, v izkaz teh navedb pa prilaga več dokazil. Zatrjuje, da je naročnik s svojim ravnanjem kršil načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti (4. člen ZJN-3), načelo enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3), 29. točko prvega odstavka 2. člena v povezavi s prvim odstavkom

89. člena ZJN-3 ter da je odstopil od ustaljene prakse Državne revizijske komisije, po kateri ponudba, ki presega zagotovljena sredstva, ne more biti izbrana. Navaja še, da je naročnik s tako odločitvijo izbranemu ponudniku omogočil subvencioniranje nizke cene v sklopu 8 s preplačilom v sklopu 3.

Naročnik se je do navedb vlagatelja iz dopolnitve zahtevka za revizijo z dne 12. 8. 2025, ki mu jo je Državna revizijska komisija na podlagi 11. člena ZPVPJN posredovala dne 27. 8. 2025, opredelil dne 1. 9. 2025 (v nadaljevanju: opredelitev do navedb vlagatelja iz dopolnitve zahtevka za revizijo). Navaja, da je vlagatelj navedeno vlogo vložil po poteku roka, v katerem se vlagatelj lahko opredeli do navedb naročnika iz odločitve o zahtevku za revizijo iz šestega odstavka 29. člena ZPVPJN; da se navedena vloga nanaša na sklop 3 predmetnega javnega naročila, ki ni bil predmet zahtevka za revizijo z dne 24. 7. 2025 in da je odločitev v tem sklopu že postala pravnomočna. Iz previdnosti se naročnik do navedb vlagatelja glede seznanitve z višino zagotovljenih sredstev opredeljuje po vsebini in v izkaz teh navedb prilaga več dokazil.

Vlagatelj se je do navedb izbranega ponudnika iz izjasnitve, ki mu jo je Državna revizijska komisija na podlagi 11. člena ZPVPJN posredovala dne 16. 9. 2025, pravočasno opredelil dne 17. 9. 2025 (v nadaljevanju: opredelitev do navedb izbranega ponudnika). Navedbe izbranega ponudnika zavrača kot neutemeljene in vztraja pri očitkih iz zahtevka za revizijo. Meni, da pomisleki izbranega ponudnika o neobstoju aktivne legitimacije niso utemeljeni in da ni dolžan izpodbijati ocene ponudbe drugouvrščenega ponudnika.

Naročnik se je do navedb vlagatelja iz opredelitve do navedb izbranega ponudnika opredelil z vlogo z dne 24. 9. 2025, vloženo na portal eRevizija dne 1. 10. 2025 (v nadaljevanju: vloga z dne 24. 9. 2025). Oporeka pravočasnosti vlagateljevega odziva na izjasnitev izbranega ponudnika in ponavlja stališče o neutemeljenosti vlagateljevih očitkov.

Po pregledu dokumentacije ter preučitvi navedb vlagatelja, izbranega ponudnika in naročnika je Državna revizijska komisija odločila, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

I.

Državna revizijska komisija je zahtevek za revizijo pred meritorno obravnavo skladno z 31. členom ZPVPJN predhodno preizkusila in preverila obstoj procesnih predpostavk.

ZPVPJN v prvi alineji prvega odstavka 14. člena določa, da se aktivna legitimacija v predrevizijskem in revizijskem postopku prizna vsaki osebi, ki ima ali je imela interes za dodelitev javnega naročila, sklenitev okvirnega sporazuma ali vključitev v dinamični nabavni sistem ali kvalifikacijski sistem in ji je ali bi ji lahko z domnevno kršitvijo nastala škoda. Iz navedene določbe izhaja, da morata biti za priznanje aktivne legitimacije hkrati izpolnjena dva pogoja: (1) interes za dodelitev javnega naročila ter (2) možnost nastanka škode, ki bi vlagatelju utegnila nastati zaradi zatrevane kršitve. V prvi povedi drugega odstavka 14. člena ZPVPJN določa, da se šteje, če je rok za oddajo prijav ali ponudb že potekel, da je interes za dodelitev javnega naročila izkazala tista oseba, ki je oddala pravočasno prijavo oz. ponudbo.

Kot je Državna revizijska komisija uvodoma že ugotovila, je naročnik javno naročilo razdelil na devet sklopov (točka C. *Obvestila o javnem naročilu – splošno področje*). Zahtevek za revizijo vlagatelja se nanaša na naročnikovo odločitev o oddaji naročila v sklopu 8, dopolnitev zahtevka za revizijo z dne 12. 8. 2025 pa na naročnikovo odločitev o oddaji naročila v sklopu 3.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da je vlagatelj ponudbo oddal za sklope 4, 8 in 9 (*Seznam prejetih ponudb* na www.ejn.gov.si, obrazec *Povzetek predračuna* z dne 6. 5. 2025, obrazec 1: *Obrazec ponudbe* z dne 6. 5. 2025).

Vezano na vloženo dopolnitev zahtevka za revizijo zoper naročnikovo odločitev o oddaji naročila v sklopu 3 ter upošteva predhodno predstavljene pravne podlage Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj v obravnavanem primeru ne izkazuje interesa za dodelitev javnega naročila v sklopu 3 (prvi element za priznanje aktivne legitimacije), poleg tega mu v tem sklopu tudi ni in mu z domnevno kršitvijo naročnika ne bi mogla nastati škoda (drugi element za priznanje aktivne legitimacije). Vlagatelj tako (celo v primeru, če bi se njegova zatrjevanja izkazala kot utemeljena) dejansko nima nobenih možnosti, da bi bila v sklopu 3 njegova ponudba izbrana kot najugodnejša, saj v tem sklopu ponudbe sploh ni oddal. Ker vlagatelj ni aktivno legitimiran za vložitev zahtevka za revizijo zoper odločitev o oddaji javnega naročila v sklopu 3, je potrebno zahtevek za revizijo v tem delu na podlagi tretjega odstavka 31. člena ZPVPJN že iz tega razloga zavreči.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

II.

a.

V zvezi s pomislekom izbranega ponudnika o obstoju aktivne legitimacije vlagatelja za vložitev zahtevka za revizijo zoper naročnikovo odločitev o oddaji naročila v sklopu 8 in upošteva v prejšnji točki obrazložitve tega sklepa že predstavljene pravne podlage glede aktivne legitimacije v predrevizijskem in revizijskem postopku Državna revizijska komisija ugotavlja, da ima vlagatelj, kot ponudnik, ki je pravočasno oddal svojo ponudbo za predmetno javno naročilo v sklopu 8, brez dvoma interes, da pridobi naročilo v izvedbo (prvi element za priznanje aktivne legitimacije).

Kot že pojasnjeno, ZPVPJN za priznanje aktivne legitimacije zahteva tudi izkaz določene stopnje verjetnosti nastanka škode (drugi element za priznanje aktivne legitimacije). Da bi bila možnost nastanka škode verjetna, mora biti podana (vsaj hipotetična) vzročna zveza med zatrjevano naročnikovo kršitvijo pravil o javnem naročanju (zatrjevano protipravno ravnanje) in zatrjevanim prikrajšanjem na strani vlagatelja, ki je nastalo (ali bi utegnilo nastati) zaradi naročnikove kršitve teh pravil (škodna posledica).

Iz izpodbijane odločitve izhaja, da je naročnik prejete ponudbe v sklopu 8 najprej razvrstil glede na merila, pri čemer se je na prvo mesto uvrstila ponudba izbranega ponudnika. V nadaljevanju je opravil pregled njegove ponudbe, dopustnosti ponudb ostalih ponudnikov, med drugim tudi vlagateljeve, pa ni presojal.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo naročniku očita kršitve pri pregledu ponudbe izbranega ponudnika v sklopu 8. Če bi se revizijske navedbe vlagatelja o zatrjevanih (domnevnih) naročnikovih kršitvah izkazale za utemeljene, bi bilo potrebno zahtevku za revizijo ugoditi in naročnikovo odločitev o oddaji javnega naročila izbranemu ponudniku razveljaviti, v posledici tega pa bi moral naročnik sprejeti novo odločitev o zaključku postopka oddaje javnega naročila. Upošteva, da naročnik dopustnosti preostalih ponudb v obravnavanem sklopu (še) ni presojal, bi bila lahko v ponovljenem postopku ocenjevanja in pregledovanja ponudb vlagateljeva ponudba izbrana kot najugodnejša. Ker bi vlagatelju zaradi kršitev, ki jih zatrjuje v zahtevku za revizijo, lahko nastala škoda, ki bi se izražala v nedodelitvi javnega naročila, mu aktivne legitimacije ni mogoče odreči. V obravnavani zadevi je tako izkazana možnost nastanka škode vlagatelju, s tem pa je (poleg

nespornega interesa za dodelitev javnega naročila kot prvega elementa) izpolnjen tudi drugi element za priznanje vlagateljeve aktivne legitimacije.

b.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da je naročnik v točki 6 iz podpoglavja *Pogoji za sodelovanje* poglavja XXI. *Razlogi za izključitev in pogoji za priznanje sposobnosti* v dokumentu *Povabilo k oddaji ponudbe* (v nadaljevanju: točka 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila) določil, da mora biti ves vozni park, s katerim ponudnik izvaja predmetno storitev, skladen z veljavnimi predpisi s področja cestnega prometa, prevoza potnikov in zlasti prevoza otrok.

Zatrjuje, da je izbrani ponudnik za izvedbo storitev v sklopu 8 prijavil vozilo (M1), ki v prometnem dovoljenju (8B) nima vpisanega namena uporabe »za prevoz skupine otrok« ali »za javni prevoz potnikov«, kot to izrecno zahteva drugi odstavek 49. člena Zakona o motornih vozilih (Uradni list RS, št. 75/17 in naslednji; v nadaljevanju: ZMV-1). Navaja, da za takšno vozilo ni mogoče pridobiti licence za izvajanje dejavnosti prevoza potnikov po Zakonu o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16-UPS in naslednji; v nadaljevanju: ZPCP-1), ki licenco pogojuje s tehnično skladnostjo, namensko registracijo vozila in ostalimi pogoji pridobitve. Vozilo brez vpisanega ustreznega namena ne izpolnjuje pogojev za zakonito izvajanje javnega (komercialnega) prevoza otrok. Ker vozilo nima predpisanega namena uporabe, registracijski organ v postopku registracije od lastnika vozila tudi ni mogel zahtevati predložitve police za nezgodno zavarovanje potnikov, kot to določa Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (Uradni list RS, št. 93/07-UPB in naslednji; v nadaljevanju: ZOZP). Neizpolnjevanje predpisanih tehničnih pogojev, registracijske namembnosti in licenciranja pomeni neposredno kršitev obveznih določb ZMV-1, ZPCP-2 in ZOZP, ponudba izbranega ponudnika pa ne izpolnjuje zahtev iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila in ni dopustna. V izkaz navedb vlagatelj prilaga prometno dovoljenje priglasičenega vozila. Ob sklicevanju na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-179/2020 vlagatelj navaja, da morajo biti vsa vozila, priglasičena v ponudbi, že ob oddaji v celoti skladna z zakonskimi in razpisnimi zahtevami.

Vlagatelj navaja, da je naročnika preko portala javnih naročil izrecno pozval, naj od ponudnikov zahteva izpis iz registra izdajatelja licenc za prijavljena vozila, a naročnik njegovemu predlogu ni sledil, kar predstavlja opustitev dolžnega ravnanja in kršitev načel skrbnosti, transparentnosti in enakopravne obravnave ponudnikov. V izkaz navedb predlaga vpogled v vprašanja na portalu javnih naročil.

Obrazložitev izpodbijane odločitve, v delu katere naročnik pojasnjuje, da zgoraj izpostavljene zahteve niso relevantne, ker ne gre za prevoz »skupine otrok«, kot jo opredeljuje relevantna področja zakonodaja, vlagatelj označuje za pravno nevzdržno. Vlagatelj izpostavlja, da je sam ponudil vozilo (M1), ki izpolnjuje vse naročnikove pogoje, tudi zgoraj izpostavljene. V izkaz navedb vlagatelj predlaga vpogled v prometna dovoljenja iz svoje ponudbe. Opozarja, da je naročnik v drugih sklopih, npr. v sklopu 5, kjer je bil predviden prevoz skupine otrok, dopustil uporabo vozil, ki imajo identično neustrezne registracije, verjetno so bila vozila predvidena s strani istega podizvajalca izbranega ponudnika, kar po mnenju vlagatelja dodatno utrjuje primerljivost primerov. Kljub temu je naročnik takšno ponudbo ocenil kot dopustno, brez obrazložitve, ki bi upravičevala odstopanje od jasno določenih zahtev iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. V praksi takšno ravnanje pomeni, da naročnik merila dopustnosti uporablja selektivno in identične okoliščine ocenjuje različno glede na posameznega ponudnika, kar ni skladno z načelom enakopravne obravnave ponudnikov.

Izbrani ponudnik v izjasnitvi navaja, da navedbe vlagatelja o tem, da priglašeno vozilo v sklopu 8 ne izpolnjuje zahtev iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, ne držijo. Pojasnjuje, da ZMV-1 ne predpisuje obvezno vpisa namena uporabe, ampak alternativno tudi obliko nadgradnje, kar ima priglašeno vozilo vpisano (AB vozilo z dviznimi vrati zadaj). Izpostavlja, da tudi sicer dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila ni določala, da bi moralo imeti vozilo v prometnem dovoljenju vpisan namen, zato naročnik tega od ponudnikov ne more in ne sme zahtevati. Pojasnjuje, da lastnik vozila (podizvajalec) razpolaga z licenco za opravljanje prevoza potnikov v notranjem cestnem prometu in da ima vozilo veljavno potrdilo o skladnosti za vozilo homologiranega tipa. Prevoz otrok s priglasenim vozilom je zakonit in skladen z veljavnimi predpisi, saj gre za javni (komercialni) prevoz, ki se izvaja na podlagi ustrezne licence. Ob pojasnjevanju vsebine zakonskih določb ZOZP navaja, da ima priglašeno vozilo urejena tudi vsa potrebna zavarovanja. Izpostavlja še, da dokumentacija v zvezi z oddajo javnega naročila ni zahtevala, da bi morali biti otroci v vozilu med vožnjo ustrezno zavarovani. V izkaz svojih navedb prilaga prometno dovoljenje in potrdilo o skladnosti za vozilo homologiranega tipa za priglašeno vozilo, nacionalno licenco in zavarovalno polico.

Naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo poudarja, da je že v izpodbijani odločitvi navedel, da prvi in drugi odstavek 49. člena ZMV-1 vpis uporabe namena vozila v prometno dovoljenje opredeljujeta zgolj v primeru prevoza t.im. skupine otrok ter da bo priglašeno vozilo prevažalo le tri otroke, zato predstavljena zakonska obveznost glede vozila ne velja. Enako izhaja tudi iz Pravilnika o delih in opreми vozil (Uradni list RS, št. 16/2022 in naslednji), ki posebne tehnične pogoje veže le na vozila, ki prevažajo skupino otrok. Dodatno poudarja, da predmet javnega naročila (tudi v sklopu 8) ni javni prevoz potnikov. Naročnik pritruje navedbam izbranega ponudnika, da drugi odstavek 49. člena ZMV-1 določa, da ima vozilo lahko vpisano tudi obliko nadgradnje, kar jo vozilo, priglašeno v sklopu 8, ima. S tem je zadoščeno tudi naročnikovi zahtevi, da mora biti vozilo prilagojeno za prevoz otrok s posebnimi potrebami. Ker naročnik zakonske zahteve v zvezi z ustreznostjo vozila glede na določila drugega odstavka 49. člena ZMV-1 ni omejil na vpis posebnega namena uporabe vozila v prometnem dovoljenju, je, glede na zahtevo po skladnosti vozila s področno zakonodajo, ustrezen tudi vpis nadgradnje vozila v prometnem dovoljenju. V zvezi z navedbami vlagatelja glede nezmožnosti pridobiti licenco za izvajanje dejavnosti prevoza potnikov in navedbami glede zavarovalne police naročnik ponavlja, da predmet javnega naročila ni javni prevoz potnikov. Priglašeno vozilo ima pridobljeno licenco za opravljanje prevozov potnikov. Okoliščina, da je izbrani ponudnik licenco priložil izjasnitvi, ne predstavlja dodatnih dokazil, ki bi jih izbrani ponudnik neupravičeno predložil šele po poteku roka za prejem ponudb, temveč zgolj podkrepitev napačnega tolmačenja vlagatelja glede neustreznosti priglasenega vozila. Licence naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila ni zahteval in je ponudnikom tudi ni bilo potrebo predložiti v ponudbi. Za ponujeno vozilo je sklenjeno tudi ustrezno avtomobilsko zavarovanje, ki vključuje tudi zavarovanje avtomobilske odgovornosti, torej zavarovanje potnikov v vozilu. Ker predmet javnega naročila ni javni prevoz potnikov, pač pa posebni linijski prevoz, za predmetno vozilo skladno s 16. členom ZOZP ni potrebno imeti sklenjenega (dodatnega) nezgodnega zavarovanja potnikov. Naročnik je v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila zahteval, da mora imeti izbrani ponudnik sklenjeno zavarovanje za odgovornost proti tretji osebi in zavarovanje za materialno škodo, ki bi v času prevoza lahko nastala na opreми v vozilu, pri čemer predložitve zavarovalne police v ponudbi ni zahteval.

Naročnik navaja, da je vlagatelj z očitki, usmerjenimi v zatrjevanje morebitne neustreznosti dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, prepozen. Očitkov vlagatelja o selektivni uporabi meril dopustnosti ne razume, saj vlagatelj navaja le, da je naročnik ponudnike v različnih sklopih obravnaval enako (ko je primeroma pri ponujenih vozilih za oba sklopa glede na enake zahteve prišel do enakega zaključka o ustreznosti vozila).

Naročnik zaključuje, da so vlagateljevi očitki v zvezi z neustreznostjo priglašenege vozila glede na njegove zahteve neutemeljeni in nepravilni. Priglašeno vozilo je skladno s področno zakonodajo in zahtevami javnega naročila, njegovo ustreznost pa je izbrani ponudnik dokazal že v ponudbi.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb naročnika navaja, da je za prevoz otrok v šolo, ne glede na število, potreben vpis ustreznega namena uporabe v prometno dovoljenje in da morajo biti otroci v posebnem linijskem prevozu (komercialnem prevozu za plačilo) zavarovani po polici nezgodnega zavarovanja potnikov v javnem prometu proti posledicam nesreče. Navedbo naročnika, da prevoz otrok ni javni prevoz, označuje za neutemeljeno. Tudi vpis nadgradnje AB z ničemer ne dokazuje ustreznosti za prevoze otrok s posebnimi potrebami. Naročnik je zahteval, da vsa vozila izpolnjujejo pogoje za prevoze skupin otrok in nikjer ni določeno, da predpisi o prevozi otrok za obravnavani sklop ne bi veljali. Vztraja, da priglašeno vozilo izbranega ponudnika ne izpolnjuje zahtev javnega naročila.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb izbranega ponudnika poudarja, da ZMV-1 jasno določa, da mora biti vozilo (kategorije M1), namenjeno prevozu otrok, v registracijskih dokumentih posebej označeno glede na namembnost uporabe oz. mora imeti v prometnem dovoljenju vpisan namen uporabe za prevoz skupine otrok. Generična oznaka vozila "AB vozilo z dviznimi vrati zadaj" ali drugo, nikakor ne izkazuje prilagojenosti za prevoz otrok. Tak vpis je brez relevantne pravne vrednosti in ne izpolnjuje zakonske zahteve. Poudarja tudi, da licenca sama po sebi ne odpravlja obveznosti pravilne registracije vozila in ne more legitimirati uporabe neustrezno registriranega vozila v prevozu otrok. Nasprotuje navedbam izbranega ponudnika o javnem komercialnem prevozu in posebnem linijskem prevozu osnovnošolcev. Dejstvo, da ponujeno vozilo zaradi nevpisa namena uporabe ni imelo ustrezne zavarovalne police pomeni, da so otroci v takem prevozu nezavarovani, kar je v neposrednem nasprotju z razpisnimi zahtevami in zakonodajo. Izbrani ponudnik je k izjasnitvi priložil le polico obveznega zavarovanja odgovornosti, ki je potrebna za vsako vozilo, ki je vključeno v promet, ni pa predložil dokazila o zavarovanju potnikov v javnem prevozu. Argument izbranega ponudnika, da razpis ni izrecno zahteval vpisa namena uporabe v prometnem dovoljenju, je brezpredmeten, saj je razpis zahteval popolno skladnost z zakonodajo.

Naročnik v vlogi z dne 24. 9. 2025 ponavlja, da so vlagateljevi očitki v obravnavanem delu neutemeljeni in pavšalni.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da naročnik ni ravnal pravilno, ko je ugotovil, da je vozilo, ki ga je izbrani ponudnik priglasil v sklopu 8, skladno z zahtevami, določenimi v točki 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila.

Državna revizijska komisija najprej pojasnjuje, da je skladno z 29. točko prvega odstavka 2. člena ZJN-3 dopustna tista ponudba, ki jo predloži ponudnik, za katerega ne obstajajo razlogi za izključitev in ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje, njegova ponudba ustreza potrebam in zahtevam naročnika, določenim v tehničnih specifikacijah in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, je prispela pravočasno, pri njej ni dokazano nedovoljeno dogovarjanje ali korupcija, naročnik je ni ocenil za neobičajno nizko in cena ne presega zagotovljenih sredstev naročnika.

Naročnik v skladu s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3 odda javno naročilo na podlagi meril, potem ko preveri, da so izpolnjeni naslednji pogoji: a) ponudba je skladna z zahtevami in pogoji, določenimi v obvestilu o javnem naročilu in v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, po potrebi ob upoštevanju variant iz 72. člena ZJN-3, in b) ponudbo je oddal ponudnik, pri katerem ne obstajajo razlogi za izključitev iz 75. člena ZJN-3 in izpolnjuje pogoje za sodelovanje ter pravila in merila iz 82. in 83. člena ZJN-3, če so bila določena.

Iz ZJN-3 izhaja, da naročnik lahko gospodarskim subjektom kot zahtevo za sodelovanje naloži pogoje, ki so določeni v 76. členu ZJN-3. V skladu s prvim odstavkom 76. člena ZJN-3 lahko naročnik določi objektivna pravila in pogoje za sodelovanje, ki se lahko nanašajo na ustreznost za opravljanje poklicne dejavnosti, ekonomski in finančni položaj ter tehnično in strokovno sposobnost. V postopek javnega naročanja lahko vključi le tiste zahteve, ki so potrebne za zagotovitev, da ima ponudnik ustrezne pravne in finančne zmožljivosti ter tehnične in strokovne sposobnosti za izvedbo javnega naročila, ki se oddaja. V skladu z drugim odstavkom 76. člena ZJN-3 morajo biti vse zahteve povezane in sorazmerne s predmetom javnega naročila. V skladu s prvo povedjo desetega odstavka 76. člena ZJN-3 lahko naročnik glede tehnične in strokovne sposobnosti določi zahteve, s katerimi zagotovi, da imajo gospodarski subjekti potrebne človeške in tehnične vire ter izkušnje za izvajanje javnega naročila v skladu z ustreznim standardom kakovosti. Možna dokazila za izkazovanje tehnične sposobnosti so navedena v osmem odstavku 77. člena ZJN-3.

Državna revizijska komisija je že večkrat poudarila, da mora naročnik, skladno z načelom transparentnosti javnega naročanja (6. člen ZJN-3), pri določitvi zahtev ravnati pregledno ter pogoje in zahteve v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila določiti jasno, natančno in nedvoumno oz. tako, da lahko vsi razumno obveščeni in običajno skrbni ponudniki razumejo njihov natančen obseg in jih razlagajo enako, naročnik pa lahko učinkovito preizkusi, ali ponudbe ponudnikov ustrezajo zahtevam, ki se nanašajo na zadevno javno naročilo (prim. sodbo Sodišča EU, št. C-368/10, točka 109). Namen zahteve po vnaprejšnji jasni, natančni in nedvoumni določitvi zahtev v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila je, da za vse konkurente veljajo enaki pogoji tako v času, ko pripravljajo ponudbe, kot v času, ko naročnik te ponudbe presoja, s čimer se zagotavlja spoštovanje načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3). Posledično je namen te zahteve zagotoviti neobstoja tveganja favoriziranja, preprečiti naročnikovo subjektivno ocenjevanje in vrednotenje ponudb ter zagotoviti, da se ponudniki vnaprej seznani z okoliščinami, ki bodo vplivale na oddajo javnega naročila (prim. npr. sodbi Sodišča EU v zadevah št. C-324/14 in C-76/16). Državna revizijska komisija je že zapisala tudi (npr. v odločitvi v zadevi št. 018-125/2023), da mora naročnik, v primeru, če posamezno zahtevo zapiše in konkretizira, od ponudnika zahtevati njeno izpolnitev in v primeru neizpolnjevanja njegovo ponudbo oceniti kot nedopustno. Če posamezne zahteve ne vključi v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila, nima podlage, da dopustnost ponudbe presoja z vidika nezapisane zahteve. Naročnik je namreč pri pregledu in ocenjevanju ponudb dolžan ravnati strogo v skladu z zahtevami, ki jih je sam določil (prim. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah, št. 018-166/2018, 018-152/2019, 018-076/2020). Omenjena obveznost naročnika je odraz načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3) in načela transparentnosti javnega naročanja (6. člen ZJN-3), ki zavezujeta naročnike v postopkih oddaje javnih naročil.

Po vpogledu v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik v okviru pogojev za sodelovanje, ki se nanašajo na tehnično in strokovno sposobnost v točki 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (relevantno glede na revizijske očitke) zahteval:

»Da je ponudnik tehnično sposoben za izvedbo javnega naročila. Na razpolago mora imeti ustrezen vozni park (večje in manjše avtobuse, kombije, avtomobile), ki ustrezajo vsem veljavnim predpisom, ki urejajo področje cestnega prometa in vozil v cestnem prometu in predpisom, ki urejajo področje prevoza potnikov v cestnem prometu in prevoza skupin otrok v cestnem prometu, da bo lahko zagotovil nemoten prevoz osnovnošolskih otrok v šolo in nazaj domov.

[...]

Vozilo na posameznem sklopu mora ustrezati najmanj naslednjim kapacitetam (število sedežev):
[...]

8. SKLOP – 3 sedeži
[...]

Ponudnik mora upoštevati morebitno potrebo po specialnih vozilih oz. predelavah, ki bodo omogočala varen prevoz otrok s posebnimi potrebami.

[...]«

Dokazilo & izpolnjevanje pogoja

- *Izpolnjen obrazec ESPD (v »Del IV: Pogoji za sodelovanje; C: Tehnična in strokovna sposobnost*
- *Obrazec 4: REFERENCE IN KADER*

V fazi preverjanja ponudbe lahko naročnik zahteva predložitev prometnega dovoljenja oziroma drugega ustreznega dokazila, iz katerega bo razvidno izpolnjevanje pogoja, pri čemer mora biti v prometnem dovoljenju (rubrika SJ oz. S1 – število sedežev) vpisana številka ali njen seštevek za najmanj en sedež (t.j. sedež voznika) višja od zahtevane.

Ponudnik ne more dokazovati izpolnjevanje pogoja z istim vozilom na več sklopih.

Pogoj mora izpolniti ponudnik. V primeru skupne ponudbe (konzorcija) mora pogoj izpolniti vsaj eden od partnerjev oz. partnerji kumulativno. V primeru ponudbe s podizvajalci, lahko ponudnik pogoj izpolni s podizvajalcem. Izpolnjevanje pogoja je dopustno tudi s sklicevanjem na zmogljivosti drugih subjektov (81. člen ZJN-3).«.

Na podlagi vpogleda v ponudbo izbranega ponudnika Državna revizijska komisija najprej ugotavlja, da bo izbrani ponudnik sklop 8 izvajal skupaj s podizvajalcem Laris d.o.o., Ilirska Bistrica (obrazec 1: *Obrazec ponudbe*), ki bo za izvedbo prevozov v navedenem sklopu zagotovil tudi vozilo (obrazec 4: *Reference in kader, Del IV: Pogoji za sodelovanje; C: Tehnična in strokovna sposobnost* obrazca ESPD podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica). Izbrani ponudnik je v ponudbi v izkaz izpolnjevanja zahtev iz točke 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila predložil obrazec ESPD zase in za svojega podizvajalca ter obrazec 4: *Reference in kader*. Ugotovljeno med strankami ni sporno.

V zvezi z navedbami vlagatelja, da priglášeno vozilo izbranega ponudnika v sklopu 8 ne izpolnjuje predpisanih tehničnih pogojev, registracijske namembnosti in licenciranja oz. s tem povezanih določb ZMV-1, ZPCP-1 in ZOZP, posledično pa tudi ne zahteve iz točke 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, Državna revizijska komisija najprej pojasnjuje, da je pri presoji, ali je ponudba skladna z naročnikovimi pogoji in zahtevami, določenimi v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, relevantno, katere pogoje, zahteve in izključitvene razloge je naročnik vključil v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila.

Kot izhaja iz predhodno predstavljene vsebine točke 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila je naročnik zahteval, da vozni park, s katerim bo posamezen ponudnik izvajal storitve v predmetnem javnem naročilu, ustreza »vsem veljavnim predpisom, ki urejajo področje cestnega prometa in vozil v cestnem prometu in predpisom, ki urejajo področje prevoza potnikov v cestnem prometu in prevoza skupin otrok v cestnem prometu [...]«. Državna revizijska komisija ugotavlja, da je v okviru spornega pogoja naročnik zgolj splošno navedel, da mora ustrezati »vsem veljavnim predpisom [...]«, niti v izpostavljenem delu niti v katerem drugem delu dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila pa ni natančno, jasno in nedvoumno določil, katere konkretne

zahteve iz predpisov, ki urejajo področje predmeta javnega naročila mora ob oddaji ponudbe izpolnjevati ponudnikov vozni park. Posledično tudi ni določil, na kakšen način naj ponudniki izpolnjevanje teh zahtev izkažejo v ponudbi.

Državna revizijska komisija poudarja, da je že večkrat pojasnila (prim. smis. odločitve v zadevah št. 018-105/2012, 018-004/2016, 018-100/2018, 018-198/2021), da iz splošne naročnikove zahteve, ki jo morajo izpolnjevati ponudniki, ni mogoče izpeljevati posameznih konkretnih zahtev. Ker je v interesu naročnika, da izbere ponudnika, ki je javno naročilo sposoben zakonito izvesti, mora naročnik že v fazi priprave dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila konkretizirano navesti svoje zahteve za izkazovanje sposobnosti in način njihovega dokazovanja – tega naročnik v obravnavanem primeru, kot ugotovljeno, ni storil, saj zahtev glede skladnosti ponudnikovega voznega parka z veljavnimi predpisi ni oblikoval na način, ki omogoča jasno identifikacijo vsebine zahtev. Ker iz splošnih zahtev torej ni mogoče izpeljevati posameznih nezapisanih konkretnih zahtev, tudi sporne naročnikove zahteve iz točke 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (tj. da mora ponudnikov vozni park ustrezati »vsem veljavnim predpisom, ki urejajo področje cestnega prometa in vozil v cestnem prometu in predpisom, ki urejajo področje prevoza potnikov v cestnem prometu in prevoza skupin otrok v cestnem prometu [...]«) ni mogoče razlagati na način, za katerega si prizadeva vlagatelj (tj. da mora priglasi vozni park ponudnika (ob oddaji ponudbe) izpolnjevati konkretne zahteve področne zakonodaje, zlasti s strani vlagatelja izpostavljene določbe ZMV-1, ZPCP-1 in ZOZP. Dodati gre, da bi določanje konkretne vsebine zahtev iz točke 6 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila po poteku roka za prejem ponudb pomenilo spreminjanje dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila v nasprotju z drugim odstavkom 67. člena ZJN-3, načelom transparentnosti (6. člen ZJN-3) ter načelom enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3).

Presoja dopustnosti prejetih ponudb je mogoče opraviti zgolj na podlagi vnaprej določenih zahtev dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (prim. npr. odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-125/2023). Kot ugotovljeno dokumentacija predmetnega javnega naročila konkretnih in izrecnih zahtev glede namenske registracije vozila, licence za izvajanje dejavnosti prevoza potnikov in zavarovanja potnikov v povezavi s konkretnimi določbami ZMV-1, ZPCP-1 in ZOZP, ki jih v zahtevku za revizijo izpostavlja vlagatelj, ni vsebovala, zgolj splošna naročnikova zahteva, kot je določena v konkretnem primeru, pa ne zadostuje, da bi bil naročnik v tem postopku upravičen ali dolžan preverjati, ali izbrani ponudnik konkretne zahteve področne zakonodaje, izpostavljene v zahtevku za revizijo, izpolnjuje ali ne. Na podlagi pojasnjenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da navedbe vlagatelja, usmerjene v zatrjevanje, da vozilo izbranega ponudnika v sklopu 8 ne izpolnjuje izpostavljenih konkretnih zahtev področne zakonodaje (in z njimi povezanih navedb izbranega ponudnika in naročnika) niso utemeljene, zato jih Državna revizijska komisija vsebinsko ni obravnavala. Posledično tudi ni izvedla s temi navedbami povezanih dokaznih predlogov, saj ti v konkretnem primeru niso bili potrebni. Upošteva navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročniku ni mogoče očitati, da ni ravnal skladno z ZJN-3, ko je, upoštevajoč zahtevo 6 iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, štel, da je izbrani ponudnik v sklopu 8 priglasi ustrezno vozilo.

Državna revizijska komisija na tem mestu pripominja, da predhodno ugotovljeno ne pomeni, da bo lahko izbrani ponudnik predmetno javno naročilo izvajal, ne da bi pri izvedbi upošteval vsa določila relevantnih predpisov. Pomeni le, da morebitne kršitve v fazi izvajanja predmeta javnega naročila ne morejo vplivati na presojo dopustnosti ponudb. V fazi izvajanja pogodbe bo namreč moral izbrani ponudnik razpisani predmet izvesti v skladu z veljavnimi predpisi, za nadzor nad ustrezno izvedbo predmeta javnega naročila (oz. s tem v zvezi sklenjene pogodbe) pa bo odgovoren tudi naročnik (prim. odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-100/2022).

Ugotovitev Državne revizijske komisije ne spremeni sklicevanje vlagatelja na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-179/2020, saj je v dokumentaciji v zvezi z oddajo tistega javnega naročila naročnik relevantne določbe glede zahtevane skladnosti vozil z določili področne zakonodaje opredelil drugače in trenutka izkaza njihovega izpolnjevanja, kot naročnik v obravnavani zadevi.

Kot nerelevantne za rešitev spornega vprašanja se izkažejo navedbe vlagatelja glede ravnanj naročnika v drugih sklopih, s katerimi utemeljuje kršitve naročnika v obravnavanem sklopu, saj je vsak posamezen sklop javnega naročila samostojna celota, ki se tudi ocenjuje samostojno. Pri presoji dopustnosti ponudb je naročnik dolžan upoštevati zahteve, ki jih je za posamezen sklop določil v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Kot nerelevantne se nadalje izkažejo tudi navedbe vlagatelja (in z njimi povezani dokazi), v okviru katerih zatrjuje skladnost vozil s konkretnimi zahtevami področne zakonodaje, ki jih je priglasi v svoji ponudbi.

Državna revizijska komisija ugotavlja še, da so navedbe vlagatelja, v okviru katerih zatrjuje, da je naročnik s tem, ko njegovemu predlogu na portalu javnih naročil po določitvi zahteve za izpis iz registra izdajatelja licenc za prijavljena vozila ni sledil, kršil pa tudi več temeljnih načel javnega naročanja, uperjene zoper vsebino dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. Ker Državna revizijska komisija v konkretnem primeru odloča o zahtevku za revizijo, ki je vložen zoper odločitev o oddaji javnega naročila, je vlagatelj z izpostavljenimi navedbami (in z njimi povezanimi dokazi) v tej fazi postopka prepozen (25. člen ZPVPJN).

c.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da iz ponudbe izbranega ponudnika izhaja, da le-ta v celoti prenaša izvajanje storitev v sklopu 8 na podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, pri tem pa sam ne zagotavlja nobenih lastnih tehničnih, kadrovskih ali operativnih zmogljivosti. Vloga izbranega ponudnika se v celoti izčrpa le v formalni oddaji ponudbe in posoji referenc, vsebinsko in količinsko pa je izvedba naročila v celoti prevedena s strani podizvajalca. V izkaz navedb predlaga vpogled v ponudbo izbranega ponudnika. Takšna oblika sodelovanja pomeni, da izbrani ponudnik ne bo izpolnjeval niti minimalnega obsega obveznosti iz predmeta javnega naročila, temveč nastopa izključno kot posredni formalni nosilec ponudbe. Predstavljeno dejansko stanje je v nasprotju s prvim odstavkom 94. člena ZJN-3, skladno s katerim lahko ponudnik v podizvajanje odda le del javnega naročila. Vlagatelj zatrjuje, da dopustnosti takšnega sodelovanja ni mogoče utemeljiti na določbi 81. člena ZJN-3, saj možnost ponudnika, da se pri dokazovanju sposobnosti opre na zmogljivosti drugih subjektov, ne more razveljaviti ali obiti določbe 94. člena ZJN-3, ki zahteva, da ponudnik sam izvede del naročila.

Vlagatelj navaja, da je Državna revizijska komisija v svoji praksi že večkrat jasno zavzela stališče, da ponudba, ki predvideva 100-odstotno podizvajanje, ni dopustna. Ob sklicevanju na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-124/2018 navaja, da ponudnik, ki ne izvede nobenega dela naročila, ne izpolnjuje pogojev iz 94. člena ZJN-3, četudi za podizvajalca prevzema pogodbeno obveznost. Izbrani ponudnik v obravnavanem primeru ne izkazuje nobene lastne tehnične sposobnosti, ne zagotavlja nobenega vozila, voznika ali drugega sredstva za izvedbo javnega naročila, podizvajalcu pa je posodil referenco (ki ni ustrezna). Izpostavlja, da je naročnika na portalu javnih naročil opozoril na nesorazmernost in nepovezanost referenčnih zahtev s predmetom javnega naročila, česar naročnik vsebinsko ni obravnaval. V izkaz navedb predlaga vpogled v vprašanja na portalu javnih naročil.

Vlagatelj še zatrjuje, da bi moral naročnik podizvajalce navesti v odločitvi, a jih ni.

Izbrani ponudnik v izjasnitvi navaja, da je v ponudbi navedel, da bo podizvajalec Laris d.o.o., Ilirska Bistrica izvedel 24,16 % vrednosti del v sklopih 5, 7, 8 in 9 glede na celotno ponudbeno vrednost. Upošteva vrednost teh del v primerjavi v vrednostjo ponudbe izbranega ponudnika za navedene sklope je po prepričanju izbranega ponudnika evidentno, da podizvajalec ne prevzema 100% storitev v nobenem sklopu, tudi v relevantnem sklopu 8 ne. Opozarja, da vlagatelj primerjav, ki izhajajo iz teh podatkov ne izpodbija in izpostavlja, da je na vlagatelju trditveno – dokazno breme. Vlagatelj izvedbo posamezne relacije v sklopu zmotno enači z izvedbo vseh storitev, ki so potrebne za izvedbo predmeta javnega naročila. Predmet javnega naročila namreč ni izključno izvedba samih prevozov, pač pa izjemno pomemben del izvaja tudi izbrani ponudnik sam, med drugim: priprava voznih redov, kontakt z naročnikom, usklajevanje voznih redov in sprememb urnikov, usklajevanje posebnih urnikov v primeru športnih dni, zagotovitev ustrezne dokumentacije na avtobusih, izdaja vozovnic potnikom, izstavljanje faktur naročniku, izterjava v primeru neplačil, spremembe voznih redov, odgovori na pritožbe, sprejemanje naročil ob spremembah voznih redov, priprava ponudbe ob prijavi na razpis, zagotovitev bančne garancije, sklepanje pogodbe z naročnikom, priprava kalkulacije in ponudbe ter, kot navedeno v obrazcu ESPD, zagotavljanje rezervnega vozila in rezervnih voznikov.

Naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo navaja, da je napačno vlagateljevo prepričanje, da je izbrani ponudnik celotno izvedbo javnega naročila oddal v podizvajanje podizvajalcu Laris d.o.o., Ilirska Bistrica. Čeprav iz ponudbe izbranega ponudnika izhaja, da bo navedeni podizvajalec prevoze v sklopu 8 zagotavljal z lastnim vozilom in pri njem zaposlenim voznikom, naročnik poudarja, da predmet javnega naročila obsega tudi druge aktivnosti, ki jih bo zagotavljal izbrani ponudnik in ki izhajajo iz tehničnih specifikacij ali pogodbenih določil – usklajevanje sprememb relacij voženj, sprememb urnikov prevozov ali števila učencev vozačev, usklajevanje sprememb med šolskim letom. Izbrani ponudnik je v razmerju do naročnika v celoti odgovoren za delo podizvajalcev, za tehnično brezhibnost njihovih vozil. S sklenitvijo pogodbe nase prenese vse rizike, ki spremljajo izvedbo del in dobavo blaga, odgovoren je tudi za predložitev ustrezne garancije za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti. Pripravlja tudi vozne rede, je v kontaktu z naročnikom, zagotavlja ustrezne izvedbe prevozov, dokumentacijo v vozilih, izdajo vozovnic potnikom, zagotavlja pa tudi rezervna vozila in rezervne voznike, kar izhaja iz obrazca ESPD izbranega ponudnika.

Dalje naročnik navaja, da iz podatkov v ponudbi izbranega ponudnika izhaja, da glede na predvideno vrednost del v sklopih 5, 7, 8 in 9, v katerih nastopa podizvajalec Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, le-temu ne bo plačana 100 % vrednost pogodbe za sklope in njegovi računi ne bodo dosegli pogodbene vrednosti. Pogodba namreč obsega tudi druge obveznosti in pravice, ki skupaj z izvedbo dejanskih prevozov predstavljajo celoto predmeta javnega naročila. Naročnik navaja, da vlagatelj ne more uspeti s sklicevanjem na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-124/2018, saj situaciji nista primerljivi.

Naročnik navaja tudi, da vlagatelj le pavšalno zatrjuje, da izbrani ponudnik ne izpolnjuje pogojev za sodelovanje in izpostavlja, da je izbrani ponudnik izpolnjevanje pogoja izkazoval s sklicevanjem na kapacitete drugega subjekta, ki bo v skladu s prvim odstavkom 81. člena ZJN-3 storitve prevoza tudi izvajal, zaradi česar se ta subjekt po definiciji šteje tudi za podizvajalca v skladu z ZJN-3.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb naročnika navaja, da se odstotek, ki ga navaja naročnik, nanaša na finančni znesek oz. finančno vrednost glede na skupno ponudbo izbranega ponudnika - torej na znesek oz. plačilo, ki naj bi ga prejel podizvajalec, ne pa na dejanski obseg del, ki jih naj bi jih podizvajalec izvedel.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb izbranega ponudnika ponovno navaja, da se odstotek od skupne ponudbene vrednosti, ki naj bi ga prejel podizvajalec za plačilo opravljenih prevozov, ne nanaša na dejanski obseg opravljenih prevozov. Iz ponudbene dokumentacije izbranega ponudka izhaja, da bo izvedel celoten sklop. Izbrani ponudnik naj bi v ponudbi formalno navedel svojega voznika in lastno vozilo, a vlagatelj opozarja, da le-tega ni mogoče uporabiti za izvajanje prevozov na nobeni od razpisanih relacij – sklopov, saj gre za velik mestni avtobus s stojišči (kapacitete za 70 potnikov), s katerim ni mogoče zapeljati niti do šole v Portorožu, še manj pa v ozke in hribovite vasi v Brkinih. Vlagatelj vztraja, da izbrani ponudnik ni usposobljen za izvajanje prevozov otrok in da je bilo že od priprave ponudbe mišljeno izvajanje izključno s strani podizvajalcev.

Naročnik v vlogi z dne 24. 9. 2025 poudarja, da izvedbe prevzetih del ni mogoče enačiti z vrednostjo prevzetih del in da iz ponudbe izbranega ponudnika izhaja, da le-ta podizvajalcu v podizvajanje ni oddal celote razpisanih del. Pomemben del naročila bo izvajal tudi izbrani ponudnik sam. Navedbe o neusposobljenosti izbranega ponudnika za izvajanje storitev prevoza otrok naročnik označuje za neutemeljene, pavšalne in nedokazane. Navaja, da vse relacije prevoza (običajno) potekajo po regionalnih asfaltiranih poteh, po katerih je dovoljen promet vseh vrst vozil.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da izbrani ponudnik izvedbo sklopa 8 v celoti prenaša v izvajanje podizvajalcu Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, kar je v nasprotju s prvim odstavkom 94. člena ZJN-3.

Iz prvega odstavka 94. člena ZJN-3 izhaja, da lahko ponudnik v podizvajanje odda del javnega naročila in da je za namen tega zakona podizvajalec gospodarski subjekt, ki je pravna ali fizična oseba in za ponudnika, s katerim je naročnik po tem zakonu sklenil pogodbo o izvedbi javnega naročila ali okvirni sporazum, dobavlja blago ali izvaja storitev oziroma gradnjo, ki je neposredno povezana s predmetom javnega naročila. Iz prve alineje drugega odstavka istega člena dalje izhaja, da mora ponudnik, če bo izvajal javno naročilo gradnje ali storitve s podizvajalci, v ponudbi navesti vse podizvajalce ter vsak del javnega naročila, ki ga namerava oddati v podizvajanje.

Po vpogledu v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik v točki 1 poglavja IV. *Izvedba javnega naročila s podizvajalci* v dokumentu *Povabilo k oddaji ponudbe* določil

»Ponudba s podizvajalci je ponudba, kjer poleg glavnega ponudnika nastopajo še drugi ponudniki (v nadaljevanju: podizvajalci). V razmerju do naročnika ponudnik v celoti odgovarja za izvedbo prevzetega naročila ne glede na število podizvajalcev.«.

Dalje je naročnik v točki 3 poglavja IV. *Izvedba javnega naročila s podizvajalci* v dokumentu *Povabilo k oddaji ponudbe* določil, da mora ponudnik v ponudbi, če bo javno naročilo izvajal s podizvajalci navesti (med drugim) *»vse podizvajalce ter vsak del javnega naročila, ki ga namerava oddati v podizvajanje«.*

Kot že ugotovljeno, iz ponudbe izbranega ponudnika izhaja, da bo izbrani ponudnik sklop 8 izvajal skupaj s podizvajalcem Laris d.o.o., Ilirska Bistrica (obrazec 1: *Obrazec ponudbe*), ki bo za izvedbo prevozov v navedenem sklopu zagotovil vozilo, pa tudi voznika (obrazec 4: *Reference in kader, Del IV: Pogoji za sodelovanje; C: Tehnična in strokovna sposobnost* obrazca ESPD podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica). Po vpogledu v ponudbo izbranega ponudnika Državna revizijska komisija dalje ugotavlja, da iz obrazca *Izjava 2* podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica izhaja, da v izvedbo prevzema štiri sklope (5, 7, 8 in 9), navedena pa je tudi vrednost teh del navedenega podizvajalca in odstotek vrednosti del glede na celotno ponudbeno vrednost (enaki

podatki izhajajo tudi iz obrazca 1: *Obrazec ponudbe* izbranega ponudnika). Iz rubrike »Sklop in relacija (predmet, količina)« je med drugim navedeno »SKLOP 8; izvedba celotnega sklopa«.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročnik niti v točki 3 poglavja IV. *Izvedba javnega naročila s podizvajalci* v dokumentu *Povabilo k oddaji ponudbe* niti v drugih delih dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila pomena uporabljenega pojma »del« (javnega naročila) ni izrecno pojasnil, vendar pa je sporna določba vseeno jasna: ponudnik lahko v podizvajanje odda le del javnega naročila, ne pa javnega naročila v celoti. Kot je Državna revizijska komisija že pojasnila v odločitvi v zadevah št. 018-238/2017 in 018-124/2018 (na slednjo se sklicuje tudi vlagatelj) beseda »del« ne pomeni celote, temveč to, kar nastane z delitvijo celote, oz. to, kar z drugimi sestavinami tvori celoto in ima navadno samostojno nalogo (gl. tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika¹).

V zvezi z zatrjevanji vlagatelja, da je izbrani ponudnik izvedbo celotnega predmeta javnega naročila v sklopu 8 oddal v podizvajanje podizvajalcu Laris d.o.o., tako izbrani ponudnik kot naročnik pojasnjujeta, da izvajanje prevozov ni edina storitev, ki jo naročnik naroča v okviru sklopa 8 oz. ni edina storitev, opredeljena v okviru tega sklopa. Po vpogledu v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila jima Državna revizijska komisija pritruje – naročnik je predmet javnega naročila res poimenoval in opredelil kot »prevozi« osnovnošolskih otrok, vendar, kot izhaja iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, od ponudnikov - poleg storitev izvajanja prevoza - zahteva tudi npr. zagotavljanje nadomestnega vozila (v roku ene ure) v primeru okvare vozila za zagotovitev nemotenega opravljanja storitev v enakem obsegu in kvaliteti (prim. 11. in 13. člen obrazca *Pogodba*).

Po vpogledu v ponudbo izbranega ponudnika Državna revizijska komisija ugotavlja, da del predmeta javnega naročila - zagotavljanje nadomestnega vozila (in nadomestnih voznikov) - v izvedbo prevzema izbrani ponudnik sam. Navedeno izhaja iz razdelka C. *Tehnična in strokovna sposobnost* oddelek *Orodje, obrat ali tehnična oprema* dela IV *Pogoji za sodelovanje* njegovega obrazca ESPD. Državna revizijska komisija že upošteva navedeno ugotavlja, da ni mogoče slediti navedbam vlagatelja, da izbrani ponudnik v sklopu 8 ne izkazuje nobenih zahtev glede tehnične sposobnosti in da izbrani ponudnik izvajanje storitev v sklopu 8 v celoti prenaša na podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, posledično pa tudi ne, da ponudba izbranega ponudnika ni pripravljena v skladu s prvim odstavkom 94. člena ZJN-3. Posledično naročniku ni mogoče očitati, da ni ravnal pravilno, ko je štel, da je ponudba izbranega ponudnika skladna z dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila in ZJN-3. Navedbe strank glede vrednosti prevzetih del podizvajalca glede na vrednost ponudbe izbranega ponudnika in navedbe vlagatelja v zvezi z določbo 94. člena ZJN-3 glede na določbo 81. člena ZJN-3 se iz navedenih razlogov izkažejo za nerelevantne, zato jih Državna revizijska komisija vsebinsko ni obravnavala.

Kot pojasnjeno že v prejšnji točki obrazložitve tega sklepa, mora naročnik zahteve v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila določiti jasno, pregledno in nedvoumno, presojo dopustnosti prejetih ponudb pa lahko opravi zgolj na podlagi vnaprej določenih zahtev dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. Ker naročnik (konkretnih) zahtev glede lastnosti nadomestnega vozila v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila ni določil, le-te v vsebini, za katero si prizadeva vlagatelj, za presojo ponudbe izbranega ponudnika ne morejo biti relevantne. Tudi na tem mestu gre pripomniti, da bi določanje (konkretno) vsebine zahtev glede lastnosti nadomestnega vozila po poteku roka za prejem ponudb pomenilo spreminjanje dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila v nasprotju z drugim odstavkom 67. člena ZJN-3, načelom transparentnosti (6. člen ZJN-3) ter načelom enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3).

¹ <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>

V zvezi z očitkom vlagatelja, da naročnik podizvajalcev ponudnika ni navedel v izpodbijani odločitvi, s katerim vlagatelj naročniku smiselno očita, da obrazložitev odločitve o oddaji naročila ne ustreza standardu obrazloženosti, Državna revizijska komisija pojasnjuje, da obseg informacij, ki jih mora naročnik navesti v odločitvi o oddaji naročila, določa tretji odstavek 90. člena ZJN-3. V skladu z navedeno določbo mora odločitev o oddaji naročila vsebovati razloge za zavrnitev ponudbe vsakega neuspešnega ponudnika, ki ni bil izbran, in v primeru iz sedmega, osmega in devetega odstavka 68. člena ZJN-3 tudi razloge za odločitev o neenakovrednosti oz. da gradnje, blago ali storitve ne izpolnjujejo zahtev v zvezi z delovanjem ali funkcionalnostjo, značilnosti in prednosti izbrane ponudbe ter ime uspešnega ponudnika ali podpisnikov okvirnega sporazuma, razloge za zavrnitev prijave vsakega neuspešnega kandidata k sodelovanju in, v primeru izvedbe pogajanj ali dialoga, kratek opis poteka pogajanj in dialoga s ponudniki. Čeprav iz določbe, da mora naročnik v obrazložitvi odločitve o oddaji javnega naročila navesti značilnosti in prednosti izbrane ponudbe ter ime uspešnega ponudnika, izhaja, da mora naročnik predstaviti imena ponudnikov (torej ime gospodarskega subjekta, ki predloži ponudbo, oz. imena gospodarskih subjektov – partnerjev, ki predložijo skupno ponudbo; prim. 7. točko prvega odstavka 2. člena ZJN-3), pa iz ZJN-3, kot je Državna revizijska komisija pojasnila že v odločitvi v zadevi št. 018-126/2024, ne izhaja, da je naročnik v obrazložitvi odločitve o oddaji javnega naročila dolžan predstaviti tudi imena podizvajalcev, torej gospodarskih subjektov, ki so pravne ali fizične osebe in za ponudnika dobavljajo blago ali izvajajo storitev oziroma gradnjo, ki je neposredno povezana s predmetom javnega naročila (prim. prvi odstavek 94. člena ZJN-3). To velja tudi v primeru, ko ponudnik s podizvajalci izpolnjuje posamezne pogoje za priznanje usposobljenosti, saj naročnik v primeru, ko ugotovi dopustnost posamezne ponudbe, v odločitvi o oddaji naročila ni dolžan pojasnjevati, na kakšen način je ugotavljal izpolnjevanje posameznega pogoja iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila. Ta njegova dolžnost se lahko, glede na trditveno podlago, vzpostavi šele v postopku pravnega varstva. Ker ZJN-3 ne določa obveznosti naročnika, da v obrazložitvi odločitve o oddaji javnega naročila navede imena podizvajalcev posameznih ponudnikov, naročniku ni mogoče očitati, da je obrazložitev izpodbijane odločitve v obravnavanem delu pripravil v nasprotju s tretjim odstavkom 90. člena ZJN-3.

d.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da je naročnik v točki 8 iz podpoglavja *Pogoji za sodelovanje* poglavja XXI. *Razlogi za izključitev in pogoji za priznanje sposobnosti* v dokumentu *Povabilo k oddaji ponudbe* (v nadaljevanju: točka 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila) določil, da mora ponudnik za vsak posamezen sklop, za katerega oddaja ponudbo, izkazati uspešno izvedbo storitve prevoza osnovnošolskih otrok (med drugim) v minimalno predpisani vrednosti. Izbrani ponudnik je oddal ponudbo za vseh devet sklopov, zato mora, glede na naročnikovo pravilo o seštevanju minimalnih referenčnih vrednosti glede na posamezne sklop, izkazati referenco v skupni vrednosti 250.000,00 EUR brez DDV. V izkaz navedb predlaga vpogled v ponudbo izbranega ponudnika. Vlagatelj navaja, da je izbrani ponudnik kot dokazilo o izpolnjevanju referenčnega pogoja predložil le eno referenco, ki se nanaša na pogodbo št. 410-95/2023, sklenjeno z Mestno občino Koper za šolsko leto 2023/24. Vlagatelj zatrjuje, da iz razpoložljive dokumentacije izhaja, da je izbrani ponudnik v njej nastopal le kot t.i. inženiring ponudnik, ki je prevzel vlogo organizatorja pogodbenega razmerja, dejansko izvedbo pa v pretežni meri prepustil podizvajalcu. Samostojno je izvajal le prevoze v obsegu 45% tretjega sklopa, preostali del pa je bil opravljen s strani drugega izvajalca, kar pomeni, da izbrani ponudnik ni dosegel obsega storitev, ki bi ustrezal referenčnemu pogoju. Navedeno je razvidno tudi iz okoliščine, da je bilo izbranemu ponudniku v okviru pogodbe o referenčnem poslu izplačanih le 96.548,65 EUR. V izkaz svojih navedb se vlagatelj sklicuje na referenčno potrdilo referenčnega naročnika, izpis iz ERAR in pogodbo izbranega ponudnika z referenčnim naročnikom.

Vlagatelj zatrjuje, da se referenca ne more opirati samo na status nosilca pogodbe, temveč mora izkazovati obseg storitev, ki jih je izbrani ponudnik dejansko izvedel. Ker predložena referenca v pretežnem delu temelji na izvedbi drugega izvajalca, ne izkazuje sposobnosti izbranega ponudnika niti njegovega podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica.

Vlagatelj poudarja, da je naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila izrecno določil, da v primeru neizpolnjevanja referenčnega pogoja ne bo pozival k dopolnitvi ponudbe, temveč jo bo štel za nedopustno. Ker predložena referenca ne dosega niti tretjine zahtevanega kumulativnega praga, bi moral naročnik ponudbo izbranega ponudnika izločiti.

Poudarja še, da je na nesorazmernost referenčnih pogojev pravočasno obvestil naročnika preko portala javnih naročil, saj visoki pragovi neupravičeno izločajo manjše, a usposobljene ponudnike in da takšna zahteva ne odraža dejanske strokovne in tehnične sposobnosti ponudnika. Naročnik se na opozorilo vsebinsko ni odzval, pogoje pa ohranil nespremenjene. Opozarja tudi, da zaradi strogo določenega referenčnega pogoja, vezanega na višino izvedenih storitev, vlagatelj ni mogel konkurirati v sklopu 7, ker ni dosegel zneskovne vrednosti opravljenih prevozov, čeprav razpolaga z vozniki in devetimi osebnimi vozili za prevoze potnikov kategorije M1. V izkaz navedb predlaga vpogled v izpis licenc.

Ker je naročnik štel, da je izbrani ponudnik izkazal referenčni pogoj, določen v točki 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, je po zatrjevanju vlagatelja kršil načelo transparentnosti javnega naročanja (7. člen ZJN-3), načelo enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3) in 29. točko prvega odstavka 2. člena ZJN-3 v povezavi s prvim odstavkom 89. člena ZJN-3.

Izbrani ponudnik v izjasnitvi navaja, da vrednost v okviru referenčnega posla izvedenih del bistveno presega zahtevano referenčno vrednost 250.000,00 EUR brez DDV. Navedbe vlagatelja, da naj bi dokumentacija in podatki o izvrševanju pogodbe izkazovali, da je izbrani ponudnik izvajal prevoze zgolj v obsegu 45% tretjega sklopa označuje za pavšalne in neizkazane. Izpostavlja, da je trditveno – dokazno breme na vlagatelju. Izpostavlja tudi, da je Državna revizijska komisija že večkrat zapisala, da je v primeru, če izvajalec – četudi sam neposredno ne izvede vseh del – nad svojimi podizvajalci izvajal nadzor pred potrditvijo in prevzemom (ter plačilom) ustreznih opravljenih del, mogoče šteti, da je njegova udeležba v poslu tako intenzivna, da mu je mogoče pripisati referenco za celoten obseg posla (sklicuje se na odločitve v zadevah št. 018-314/2013, 018-262/2015, 018-210/2016, 018-189/2019, 018-033/2020). Izbrani ponudnik dopušča, da je pri predloženi referenci storitve deloma izvajal tudi s podizvajalci, vendar je nastopal kot samostojni ponudnik, z referenčnim naročnikom edini podpisal pogodbo, v razmerju do naročnika v celoti izvajal, vodil in razporejal prevzeto delo, edini 100% odgovarjal za izvedbo del, predložil vsa zahtevana zavarovanja. Opozarja tudi, da naročnik v referenčnem pogoju ni zahteval predložitve lastne reference, zaradi česar mu ni treba dokazovati, da je referenčni posel v celoti izvedel sam (s tem v zvezi izpostavlja odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-160/2021). Izbrani ponudnik dodaja tudi, da je podizvajalec Laris d.o.o., Ilirska Bistrica v svojem ESPD obrazcu navedel tudi dve svoji referenci, od katerih vsaka presega zahtevano referenčno vrednost 10.000,00 EUR brez DDV. V izkaz navedb predlaga vpogled priloženi referenčni potrdili.

Naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo navaja, da je izbrani ponudnik v izkaz referenčnega pogoja priglasil referenčni posel referenčnega naročnika Mestna občina Koper, katerega vrednost presega zahtevane referenčne vrednosti za vse sklope, v katerih je izbrani ponudnik oddal ponudbo, in v tem okviru zahtevan vrednostni prag 250.000,00 EUR brez DDV. Navaja, da je izbrani ponudnik s priglašenim referenčnim poslom referenčni pogoj izpolnil, nasprotno očitke vlagatelja pa označuje za pavšalne.

Naročnik dalje navaja, da niso upravičeni očitki vlagatelja, da se izbranemu ponudniku referenčni posel ne bi smel priznati, ker ga je delno oddal v podizvajanje. Ob sklicevanju na odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-118/2023, 018-314/2013, 018-262/2015, 018-210/2016 navaja, da se celoten referenčni posel, ne glede na to, ali so ga delno izvajali tudi partnerji v skupni ponudbi ali podizvajalci, vedno v celoti prizna ponudniku oz. vodilnemu ponudniku v primeru skupne ponudbe. Vodilni izvajalec je namreč naročniku v celoti odgovoren za dobro in kvalitetno izvedbo posla, v fazi izvedbe prevzetega posla pa, če tudi sam neposredno ne izvede vse del, nad svojimi podizvajalci izvaja nadzor pred potrditvijo in prevzemom ter plačilom ustrezno opravljenih del, zaradi česar je mogoče škodi, da je njegova udeležba v poslu tako intenzivna, da mu je mogoče pripisati referenco za celoten obseg posla (s tem v zvezi izpostavlja odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-118/2023).

Naročnik poudarja, da je vlagatelj z očitki o nesorazmernosti referenčnih pogojev, glede na prvi odstavek 25. člena ZPVPJN, prepozen.

Nazadnje naročnik še navaja, da je izbrani ponudnik poleg referenčnega posla referenčnega naročnika Mestna občina Koper, v ponudbi tudi za podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica predložil referenčni potrdili, ki sta tako vsebinsko kot vrednostno ustrezni glede na zahteve iz točke 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb naročnika vztraja, da priglašena referenca referenčnega naročnika Mestna občina Koper ni ustrezna in da izbrani ponudnik ni izvedel prevozov v zadostni vrednosti. Reference podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica niso bile predložene v ponudbi, temveč šele v izjasnitvi izbranega ponudnika, čeprav je naročnik izrecno prepovedal naknadno dodajanje referenc. Tudi te reference ne dokazujejo, da bi sodelujoči v ponudbi v enem šolskem letu, t.j. 2022/23 ali 2023/24, izvedel prevoze v zahtevani vrednosti.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb izbranega ponudnika zatrjuje, da je v zahtevku za revizijo jasno navedel in izkazal, da referenčna storitev ni bila izvedena v zahtevanem obsegu s strani izbranega ponudnika. Iz pogodbe jasno izhaja, da je izbrani ponudnik opravil le del prevozov (45 % prevozov v tretjem sklopu), preostale relacije pa je izvedel drug prevoznik. Podatki iz aplikacije ERAR potrjujejo, da je bil izbranemu ponudniku nakazan znesek zgolj 96.548,65 EUR (z DDV). Ta znesek, ki vključuje tudi provizijo za organizacijo prevozov, je bistveno nižji od zahtevanega referenčnega praga 250.000 EUR (brez DDV). Obseg opravljenih storitev izbranega ponudnika torej ne dosega zahtev razpisa. Referenčni naročnik Mestna občina Koper je v referenčnem potrdilu izrecno navedel, da je izbrani ponudnik zagotavljal, pridobil oz. organiziral prevoze po javnem naročilu, ni pa potrdil, da bi izbrani ponudnik sam izvedel prevoze v zahtevani vrednosti. To dodatno potrjuje, da se izbrani ponudnik sklicuje na referenco, ki dejansko ne dokazuje njegove sposobnosti v zahtevanem obsegu. Reference podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica so bile prvič predložene šele v izjasnitvi izbranega ponudnika, poleg tega pa ne dokazujejo, da bi le-ta v referenčnih šolskih letih izvedel primerljive prevoze otrok v zahtevani vrednosti.

Naročnik v vlogi z dne 24. 9. 2025 vztraja, da so vlagateljevi očitki v obravnavanem delu neutemeljeni.

Kot je Državna revizijska komisija zapisala že v točki II. b obrazložitve tega sklepa, ZJN-3 določa, da lahko naročnik v skladu s prvim odstavkom 76. člena ZJN-3 določi objektivna pravila in pogoje za sodelovanje, ki se lahko nanašajo na ustreznost za opravljanje poklicne dejavnosti, ekonomski in finančni položaj ter tehnično in strokovno sposobnost. Glede tehnične in strokovne sposobnosti lahko naročnik določi zahteve, s katerimi zagotovi, da imajo gospodarski subjekti potrebne človeške in tehnične vire ter izkušnje za izvajanje javnega naročila v skladu z ustreznim

standardom kakovosti. Zahteva lahko zlasti, da imajo gospodarski subjekti zadostne izkušnje, ki jih izkažejo z ustreznimi referencami iz prejšnjih naročil (prva in druga poved desetega odstavka 76. člena ZJN-3). Možna dokazila za izkazovanje tehnične sposobnosti so navedena v osmem odstavku 77. člena ZJN-3.

Gospodarski subjekt lahko glede pogojev v zvezi z ekonomskim in finančnim položajem ter tehnično in strokovno sposobnostjo po potrebi za posamezno javno naročilo uporabi zmogljivosti drugih subjektov, ne glede na pravno razmerje med njim in temi subjekti. Glede pogojev v zvezi z izobrazbo in strokovno usposobljenostjo izvajalca storitev ali gradenj in vodstvenih delavcev podjetja ter pogojev v zvezi z ustreznimi poklicnimi izkušnjami pa lahko gospodarski subjekt uporabi zmogljivosti drugih subjektov le, če bodo slednji izvajali gradnje ali storitve, za katere se zahtevajo te zmogljivosti. Če želi gospodarski subjekt uporabiti zmogljivosti drugih subjektov, mora naročniku dokazati, da bo imel na voljo potrebna sredstva, na primer s predložitvijo zagotovil teh subjektov v ta namen (prvi odstavek 81. člena ZJN-3).

Državna revizijska komisija je že večkrat zapisala (prim. npr. zadeve št. 018-233/2016, 018-083/2017, 018-250/2017, 018-050/2018, 018-160/2021), da je referenca po svoji naravi dokazilo, da je ponudnik sposoben izvesti javno naročilo v zahtevanem obsegu in kvaliteti, saj z njo dokazuje, da je v preteklosti primerljiva dela že uspešno opravil. Pojasnila je tudi, da je v vsakem konkretnem postopku od naročnika in posamezne opredelitve zahtev v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila odvisno, na kakšen način in v kolikšnem obsegu mora ponudnik izkazovati referenčna dela, zlasti pa kateri od sodelujočih gospodarskih subjektov v skupni ponudbi ali ponudbi s podizvajalci mora razpolagati z referencami in na kakšen način oz. v kakšnem obsegu.

Po vpogledu v dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik v okviru pogojev za sodelovanje, ki se nanašajo na tehnično in strokovno sposobnost v točki 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (relevantno glede na revizijske očitke) zahteval:

»da je ponudnik v zadnjih treh (3) letih pred oddajo tega javnega naročila uspešno izvedel storitev prevoza osnovnošolskih otrok v trajanju najmanj enega šolskega leta v vrednosti vsaj:

- Za SKLOP 1 - 35.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 2 - 35.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 3 - 35.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 4 - 35.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 5 - 35.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 6 - 35.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 7 - 20.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 8 - 10.000,00 EUR brez DDV
- Za SKLOP 9 - 10.000,00 EUR brez DDV

Dokazilo & izpolnjevanje pogoja

- *Izpolnjen obrazec ESPD Del IV: Pogoji za sodelovanje; C: Tehnična in strokovna sposobnost*
- *Obrazec 4: REFERENCE IN KADER*

V fazi preverjanja ponudbe lahko naročnik zahteva predložitve referenčnega potrdila oziroma drugega ustreznega dokazila iz katerega bo razvidno izpolnjevanje pogoja.

Če bo iz ponudbene dokumentacije razvidno, da gospodarski subjekt referenčnega pogoja ne izpolnjuje, bo naročnik štel, da gospodarski subjekt zahtevanih referenc nima in gospodarskega subjekta ne bo pozival k predložitvi dodatnih referenc.

Pogoj mora izpolniti ponudnik za vsak sklop, za katerega se prijavlja. Ponudnik, ki se prijavlja na več sklopov zadosti pogoju, če razpolaga z referenco, ki kumulativno zadosti vrednostnemu pogoju vseh sklopov, za katere oddaja ponudbo. V primeru skupne ponudbe (konzorcija) mora pogoj izpolniti vsaj eden od partnerjev oz. partnerji kumulativno. V primeru ponudbe s podizvajalci, lahko ponudnik pogoj izpolni s podizvajalcem. Izpolnjevanje pogoja je dopustno tudi s sklicevanjem na zmogljivosti drugih subjektov (81. člen ZJN-3).«.

Kot že navedeno, Državna revizijska komisija na podlagi vpogleda v ponudbo izbranega ponudnika ugotavlja, da bo izbrani ponudnik sklop 8 izvajal skupaj s podizvajalcem Laris d.o.o., Ilirska Bistrica (obrazec 1: *Obrazec ponudbe*, obrazec ESPD navedenih gospodarskih subjektov). Med strankami ni sporno, da je izbrani ponudnik oddal ponudbo za vseh devet sklopov (o tem se je z vpogledom v *Seznam prejetih ponudb* na www.ejn.gov.si, obrazec *Ponudbeni predračun* za posamezen sklop in Obrazec 1: *Obrazec ponudbe* z dne 5. 5. 2025 prepričala tudi Državna revizijska komisija) in da mora zato, glede na naročnikovo pravilo o seštevanju minimalnih referenčnih vrednosti glede na posamezne sklope, izkazati referenco v skupni vrednosti 250.000,00 EUR brez DDV.

Dalje Državna revizijska komisija ugotavlja, da je izbrani ponudnik v ponudbi, v izkaz izpolnjevanja referenčnega pogoja iz točke 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, predložil zahtevan obrazec ESPD in zahtevan obrazec *Obrazec 4: REFERENCE IN KADER*, iz katerih izhaja, da izbrani ponudnik kot referenco v ponudbi priglaša referenčni posel, v okviru katerega je v šolskem letu 2023/24 za referenčnega naročnika Mestno občino Koper zagotavljal prevoz šolskih otrok v več sklopih in v pogodbeni vrednosti 564.999,23 EUR brez DDV (v nadaljevanju: referenčni posel). Ustreznost del iz referenčnega posla oz. njihova skladnost z vsebinskimi in časovnimi zahtevami naročnika iz referenčnega pogoja iz točke 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila med strankami ni sporna.

Po vpogledu v pogodbo referenčnega posla, sklenjeno med izbranim ponudnikom in referenčnim naročnikom, ki jo je zahtevku za revizijo priložil vlagatelj, Državna revizijska komisija ugotavlja, da iz nje izhaja, da bo izbrani ponudnik v okviru referenčnega posla v izvedbo prevzel 45% enega sklopa, izvedbo preostalih storitev pa naj bi prevzel njegov (takratni) podizvajalec.

Vlagatelj zatrjuje, da izbrani ponudnik v okviru priglašene referenčnega posla ni izvedel prevozov v vrednosti, ki bi zadoščala glede na zahteve naročnika in da ni priglasil ustreznega referenčnega posla.

Vprašanje, ali se ponudnik lahko sklicuje na celoten referenčni posel, pri izvedbi katerega je sodeloval, čeprav vseh del ni neposredno opravil sam, temveč so nekatera dela izvedli drugi subjekti, je Državna revizijska komisija že večkrat obravnavala (glej npr. odločitve v zadevah št. 018-314/2013, 018-262/2015, 018-210/2016, 018-198/2019, 018-084/2020, 018-116/2023). Pri tem je zapisala, da šteje obseg del, ki jih v pravnem poslu za vodilnega izvajalca izvede podizvajalec, za sestavni del celotnega posla, ki ga sicer izvaja vodilni izvajalec in da gre slednjemu, glede na intenziteto njegove udeležbe v poslu, priznati referenco za celoten obseg posla, četudi sam ni izvedel vseh del tega posla.

Kot predhodno že navedeno, je od zahtev naročnika, določenih v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, odvisno, na kakšen način in v kakšnem obsegu morajo v posameznem postopku oddaje javnega naročila v ponudbi sodelujoči gospodarski subjekti izkazati svoje

reference. Iz predhodno predstavljene vsebine dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila izhaja, da je naročnik od ponudnikov v obravnavanem postopku oddaje javnega naročila zahteval, da v izkaz tehnične in strokovne sposobnosti prigrasijo referenčni posel, v okviru katerega je bila uspešno izvedena storitev prevoza osnovnošolskih otrok v trajanju najmanj enega šolskega leta v vrednosti, kot so za posamezen sklop opredeljene v točki 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, ki ga izkažejo s predložitvijo izpolnjenega obrazca ESPD v relevantnem delu in obrazca *Obrazec 4: REFERENCE IN KADRI*. Pri tem je naročnik določil, da izpolnjevanje pogoja lahko izkaže ponudnik, drug gospodarski subjekt v ponudbi ali gospodarski subjekti (v skupni ponudbi) kumulativno. Naročnik ni določil, da mora gospodarski subjekt, ki priglasi referenco, vsa referenčna dela izvesti neposredno sam oz. samostojno; prav tako ni določil nobenih konkretnih zahtev glede udeležbe gospodarskega subjekta z referenco.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da iz dokazil, predloženih v ponudbi izbranega ponudnika, izhaja, da je bil priglasi referenčni posel izveden za referenčnega naročnika Mestna občina Koper; da je navedeni posel obsegal izvajanje prevozov osnovnošolskih otrok v obdobju od 1. 9. 2023 do 24. 6. 2024 in da je njegova skupna vrednost znašala 564.999,23 EUR brez DDV (navedeno med strankami ni sporno). Državna revizijska komisija prav tako ugotavlja, da iz pogodbe o izvedbi referenčnega posla, ki jo je zahtevku za revizijo priložil vlagatelj, izhaja, da je izbrani ponudnik v referenčnem poslu nastopal kot samostojni ponudnik, ki bo izvedbo predmeta referenčnega posla zagotavljal s podizvajalcem. Izbrani ponudnik je v priglasi referenčnem poslu nastopal kot samostojni ponudnik oz. njegov vodilni izvajalec. Četudi bi se za utemeljene izkazale navedbe vlagatelja, da je referenčna dela izbrani ponudnik izvedel skupaj s podizvajalcem, to ne bi vplivalo na ugotovitev, da je bil izbrani ponudnik glavni izvajalec referenčnih del, ki je naročniku v celoti odgovoren za dobro in kvalitetno izvedbo posla in ki v fazi izvedbe prevzetega posla, četudi morda fizično sam ne izvede vseh del, nad izvajalci nedvomno izvaja nadzor pred potrditvijo in prevzemom (ter plačilom) ustrezno opravljenih del. Na podlagi zgoraj ugotovljenega in predstavljene prakse Državne revizijske komisije, pa tudi, ker naročnik v konkretnem primeru v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila ni določil, da morajo gospodarski subjekti referenčni posel izvesti izključno sami ali da bo referenčni posel štel za ustreznega le v primeru, če v ponudbi sodelujejo vsi tisti subjekti, ki so skupaj izvedli referenčni posel Državna revizijska komisija ugotavlja, da gre glede na intenzivnost udeležbe izbranega ponudnika v priglasi referenčnem poslu le-tega šteti za njegovega lastnega, referenco pa za njegovo lastno v celotnem obsegu izvedenih del. Ker vlagatelj sam navaja, da je pri izvedbi del iz priglasi referenčnega posla neposredno sodeloval tudi izbrani ponudnik, je priznanje priglasi reference izbranemu ponudniku tudi v skladu s sodno prakso Sodišča EU.

Glede na navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročniku ni mogoče očitati, da ni ravnal skladno z dokumentacijo v zvezi z oddajo tozadevnega javnega naročila in ZJN-3, ko je priglasi referenčni posel izbranega ponudnika v vrednosti več kot 250.000,00 EUR brez DDV štel za ustreznega in skladnega z zahtevami iz točke 8 dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila.

Upošteva se ugotovljeno se za neutemeljene izkažejo navedbe vlagatelja, v okviru katerih zatrjuje, da izbranemu ponudniku priglasi referenčnega posla ni mogoče priznati. Dalje se za nerelevantne izkažejo navedbe vlagatelja o določbah dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, ki opredeljujejo ravnanja naročnika v primeru ugotovitve, da ponudnik ne izpolnjuje referenčnega pogoja, pa tudi (smiselne) navedbe vlagatelja o tem, da zahtevane sposobnosti (tudi) priglasi podizvajalec izbranega ponudnika, Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, ni izkazal. Izpostavljenih navedb Državna revizijska komisija zato vsebinsko ni obravnavala, posledično pa tudi ni izvedla z njimi povezanih dokaznih predlogov, saj ti niso bili potrebni.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da je vlagatelj, v kolikor bi bilo potrebno njegove navedbe v opredelitvi do navedb izbranega ponudnika razumeti na način, da izpodbija tudi po vsebini ustreznost del izbranega ponudnika, izvedenih v okviru referenčnega posla, z njimi, upošteva šest odstavek 29. člena ZPVPJN, prepozen. Glede na fazo postopka oddaje predmetnega javnega naročila je vlagatelj prepozen tudi z navedbami, v okviru katerih zatrjuje nesorazmernost referenčnih pogojev, saj so le-te uperjene zoper vsebino dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (prim. 25. člen ZPVPJN). Državna revizijska komisija teh navedb strank (in z njimi povezanih dokazov) vsebinsko ni obravnavala.

e.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zatrjuje, da se v ponudbi izbranega ponudnika kažejo izrazita notranja neskladja v cenah med posameznimi sklopi in pripadajočimi kalkulativnimi elementi. Ker gre za sklope, ki so po vsebini in obsegu primerljivi, so nelogična cenovna razmerja med njimi posebej očitna in jih ni mogoče utemeljiti z objektivnimi tržnimi dejavniki ali s stroškovno ekonomiko izvedbe storitev. Vlagatelj navaja cenovna odstopanja med sklopi 7, 3, 8 in 9 glede na zatrjevan (ne)obstoje konkurence. Navaja, da cenovna neskladja (tudi glede na cene preteklih let) kažejo na strategijo t.i. križnega subvencioniranja, s katero si je izbrani ponudnik zagotovil skupno ekonomsko ravnotežje ponudbe, cene pa - ne glede na dejanske stroškovne osnove - umetno razdelil glede na prisotnost konkurentov. V izkaz navedb predlaga vpogled v račune za izvajanje storitev v preteklem letu in poročilo iz leta 2023, ponudbeni predračun, ponudbo izbranega ponudnika v sklopih 3, 7, 8 in 9 ter celotno dokumentacijo sklopa 3 in sklopa 7. Vlagatelj zatrjuje, da opisano ravnanje ponudnika pomeni izkrivljanje poštene konkurence in cenovne primerljivosti med ponudniki, to pa mu je omogočil tudi naročnik z oblikovanjem neustreznih in selektivno uporabljenih pogojev.

Vlagatelj navaja, da je na portalu javnih naročil izrazil pomislek glede neobjave višine zagotovljenih sredstev, saj to v praksi pomeni, da ponudniki ne morejo oblikovati cenovno realističnih ponudb. Naročnik je razkritje zagotovljenih sredstev zavrnil, s tem pa ustvaril sistemsko negotovost in odvrčal ponudnike od oddaje kakovostnejših (a s tem običajno nekoliko dražjih) ponudb, učinek okoljsko naravnane merila pa bi bil izničen. Navaja tudi, da naročnik ni želel potrditi obstoja internih dokumentov o zagotovljenih sredstvih z jasnimi časovnimi žigom oz. elektronskim podpisom, ki bi izkazovali nespremenljivost finančnega okvira že ob objavi javnega naročila. V izkaz navedb se sklicuje na vprašanja na portalu javnih naročil in odločbo glede zahteve do dostopa informacij javnega značaja, vloženo pri naročniku. Takšno ravnanje zbuja dvom v zakonitost določitve finančnega praga, saj naročnik ni izkazal, da je bil le-ta določen predhodno, nespremenljivo in transparentno.

Ker naročnik v predhodnem evidenčnem naročilu ni sledil ciljem Uredbe o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17 in naslednji; v nadaljevanju: Uredba), bi v predmetnem postopku moral ciljem slediti 100%. Vlagatelj je v ponudbo vključil ekološko (priključno, hibridno) vozilo, ki izpolnjuje vsa določila Uredbe. V izkaz navedb predlaga vpogled prometna dovoljenja, ki jih je predložil v ponudbi.

Vlagatelj zatrjuje, da iz ponudbe izbranega ponudnika izhaja, da je izbrani ponudnik razpolagal z notranjimi podatki naročnika, ki vlagatelju niso bili dostopni. Vnaprej je namreč vedel za načrtovano podaljšanje relacije v sklopu 9, zato je tudi ponudil neobičajno nizko dnevno ceno, pričakujoč kasnejše zvišanje z visokim kalkulativnim elementom prek aneksa k pogodbi. V izkaz navedb predlaga vpogled v ponudbeni predračun izbranega ponudnika. Takšno ravnanje pomeni zavestno izkrivljanje konkurence in zlorabo mehanizmov javnega naročanja – kršitve načela transparentnosti, načela enakopravne obravnave ponudnikov in varstva konkurence. Navedeno

potrjuje domnevo, da ponudba izbranega ponudnika ni rezultat neodvisne tržne presoje, temveč posledica uporabe internih informacij naročnika, ki vlagatelju niso bile na voljo.

Vlagatelj navaja tudi, da iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila izhaja, da je kontaktna oseba in skrbnica pogodbe pri naročniku ga. E.R., odgovorna za organizacijo in nadzor nad izvajanjem prevozov, ki je, po javno dostopnih podatkih, v neposrednem sorodstvenem razmerju (svakinja) z g. A.S., direktorjem družbe Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, ki v ponudbi nastopa kot podizvajalec izbranega ponudnika. V izkaz navedb predlaga vpogled v razpisno dokumentacijo, v imenik zaposlenih na spletni strani naročnika, poročilo o nadzoru občine in poročilo iz leta 2023). Osebna povezanost ustvarja očitno tveganje nasprotja interesov ter informacijske pristranskosti, kar je vplivalo na oblikovanje ponudbe. Povezava med ključnimi osebami upravičeno vzbuja dvom v neodvisnost postopka in odpira resna vprašanja glede objektivnosti nadzora nad izvajanjem pogodbe, kar je še posebej zaskrbljujoče ob upoštevanju že znanih nepravilnosti v preteklih obdobjih.

Vlagatelj opozarja še na ugotovitve, ki izvirajo iz poteka izvajanja prevozov za predmetni sklop v šolskem letu 2023/24, ki, po njegovem zatrjevanju, dodatno osvetljujejo sistemske nepravilnosti naročnika v postopku. Sprašuje se, zakaj se v evidenčnem postopku izbrani ponudnik na predmetno javno naročilo ni prijavil; navaja nepravilnosti glede izvajalcev javnega naročila in vozil, uporabljenih za izvajanje storitev, izplačil, naknadnega urejanja dokumentacije ipd. Navaja, da naročnik proti odgovornim osebam kljub razkritjem nepravilnosti in prepovedi podizvajanja ni sprožil nobenih postopkov, s tem pa opustil dolžni nadzor in kršil načelo skrbnega gospodarjenja z javnimi sredstvi. V izkaz navedb predlaga vpogled v poročilo iz leta 2023, dokumentacijo evidenčnega naročila, ERAR plačila in odgovor naročnika z dne 21. 12. 2023.

Na podlagi navedenega vlagatelj meni, da utemeljeno opozarja na usklajena ravnanja med naročnikom in izbranim podizvajalcem oz. posredno z izbranim ponudnikom. Opisane okoliščine po njegovem zatrjevanju nakazujejo, da je imel izbrani ponudnik prek podizvajalca privilegiran dostop do informacij, na podlagi katerih je prilagodil svojo ponudbo na način, ki izkrivlja načela poštene konkurence. Vlagatelj navaja še, da bo celotno dokazno dokumentacijo predložil na poziv Državne revizijske komisije, zaradi morebitnega odškodninskega zahtevka. Predlaga, da Državna revizijska komisija opravi celovito presojo zakonitosti postopka oddaje javnega naročila in v okviru svojih pristojnosti zagotovi, da bodo temeljna načela javnega naročanja zaščitena in preprečena sklenitev pogodbe na podlagi ponudbe, za katero obstaja resen dvom v pravilnost in zakonitost njene izbire.

Izbrani ponudnik v izjasnitvi poudarja, da so bile pri oblikovanju ponudbene cene upoštevane vse relevantne okoliščine ter konkretni parametri, ki izhajajo iz narave storitev, tehničnih zahtev in dolgoletnih izkušenj. Ponudbena cena v vsakem sklopu temelji na podrobni in obsežni kalkulaciji, pri kateri se upošteva več dejavnikov, vključno s stroški, tržno situacijo in internimi poslovnimi politikami. Vozilo, namenjeno za izvajanje prevozov v sklopu 8 je predvideno tudi za druge prevoze oz. druge pogodbene obveznosti, kar bistveno povečuje skupni prihodek na vozilo. Razpršenost uporabe je tako omogočila oblikovanje bolj konkurenčne ponudbe, saj se fiksni stroški porazdelijo med več naročnikov. Ugibanja vlagatelja o križnem subvencioniranju in nenavadno nizkih cenah so zato povsem zgrešena in temeljijo na napačni predpostavki, da ima izbrani ponudnik zagotovilo, da bo izbran v vseh sklopih, v katerih je oddal ponudbo, kar se ni zgodilo. Primerjanje vrednosti ponudb po posameznih sklopih ni utemeljeno, saj se ločijo po številnih specifikah in značilnostih. Ob sklicevanju na odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-093/2018 pojasnjuje, da nizka ponudbena cena sama po sebi ni prepovedana in da je oblikovanje ponudbene cene predstavlja eno od poslovnih odločitev ponudnika. Ker je naročnik ponudbo izbranega ponudnika v sklopu 8 izbral in je ni zavrnil, tudi uporaba instituta neobičajno nizke cene iz 86. člena ZJN-3 ni uporabljiva.

Izbrani ponudnik navaja, da je vlagatelj z očitki o naročnikovem nerazkrivanju zagotovljenih sredstev ter oblikovanju neustreznih in selektivno uporabnih pogojev glede na fazo postopka, prepozen. Očitke o domnevnem razpolaganju z notranjimi informacijami naročnika, ki naj vlagatelju ne bi bili dostopni v sklopu 9 izbrani ponudnik označuje za pavšalne, žaljive, neutemeljene in neresnične. Navaja, da je bila vsa dokumentacija, uporabljena pri pripravi ponudbe, javno dostopna na enak način vsem ponudnikom. Meni, da vlagatelj s temi navedbami ne zasleduje varstva svojih pravic, temveč skuša diskreditirati izbranega ponudnika, naročnika in postopek javnega naročanja kot tak.

Izbrani ponudnik tudi navedbe o domnevni povezanosti (svaštvu) med skrbnico pogodbe in direktorjem podizvajalca označuje za popolnoma neutemeljene in navaja, da vlagatelj zavestno uporablja zavajajoče izraze. Opozarja, da oseba pooblaščenca za izvajanje pogodbe in skrbnik te pogodbe ne nastopa v eni od vlog, ki jih določa 91. člen ZJN-3 in da v konkretnem primeru ne gre za nasprotje interesov.

Izbrani ponudnik zaključuje, da trditev vlagatelja, da je izbrani ponudnik preferiran ni podprta z nobenimi dokazi. Ugotovitve, ki izhajajo iz poteka izvajanja prevozov za predmetni sklop v šolskem letu 2023/24 na predmetno javno naročilo nimajo vpliva, saj gre za ločen postopek.

Naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo navedbe vlagatelja v celoti zavrača. Navaja, da objava zagotovljenih sredstev v skladu z ZJN-3 ni obvezna in da ponudbeno ceno vsak ponudnik določi v skladu z lastnimi poslovnimi odločitvami. Poudarja, da je vlagatelj z očitki o neustrezno zastavljenih merilih za oddajo javnega naročila, glede na prvi odstavek 25. člena ZPVPJN, prepozen. Vlagateljeve očitke, da je izbrani ponudnik vnaprej vedel za načrtovano podaljšanje relacije oz. da je uporabil interne informacije naročnika za oblikovanje ponudbenih cen označuje za pavšalne. Za neutemeljene označuje tudi očitke vlagatelja o križnem subvencioniranju in navaja, da izbrani ponudnik ni mogel vedeti, kakšna konkurenca bo zagotovljena v posameznem sklopu, tj. koliko ponudnikov in s kakšnimi ponudbenimi cenami bo zainteresiranih za oddajo ponudbe v posameznem sklopu.

Glede navedb vlagatelja o neustreznosti izvedbe predhodnega postopka naročila šolskih prevozov naročnik navaja, da so roki za uveljavljanje pravnega varstva po ZPVPJN že zdavnaj potekli, pa tudi sicer, glede na to, da je šlo za evidenčni postopek, pravno varstvo po ZPVPJN sploh ni bilo zagotovljeno. Navedbe vlagatelja o tem, zakaj v evidenčnem postopku izbrani ponudnik ni sodeloval v tem postopku, označuje za špekulacije.

V zvezi z očitkom vlagatelja, da je kontaktna oseba in skrbnica pogodbe pri naročniku imenovana ga. E.R. v sorodstvenem razmerju z direktorjem podizvajalca Laris d.o.o., Ilirska Bistrica, naročnik izpostavlja 91. člen ZJN-3. Navaja, da ga. E.R. ni vodila postopka oddaje javnega naročila, ni sodelovala pri pripravi razpisne dokumentacije oz. ni na katerikoli stopnji odločala v postopku oddaje javnega naročila. Navedena oseba bo v okviru predmetnega javnega naročila nastopila šele po oddaji naročila, tj. po podpisu pogodbe kot skrbnica pogodbe oz. kontaktna oseba.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb naročnika navaja, da so navedbe glede evidenčnega naročila in vsa povezana dokazila predstavljena izključno zaradi razjasnitve povezave med go. E.R. in podizvajalcem ter dokazovanjem ključnih delovnih nalog zaposlene pri naročniku v povezavi do organizacije prevozov šolskih otrok, ker je vlagatelj predvideval, da bo naročnik zagovarjal dejstvo, da zaposlena ni sodelovala pri izvedbi javnega naročila in ni funkcionar v smislu zakona.

Vlagatelj v opredelitvi do navedb izbranega ponudnika navaja, da izbrani ponudnik v izjasnitvi ne zanika obstoja osebne povezave med podizvajalcem Laris d.o.o., Ilirska Bistrica in predstavnico

naročnika go. E.R., s čemer je dokazal, da je z dejstvom seznanjen in ga posredno priznava. Kljub temu zatrjuje, da navedena povezava ne predstavlja nasprotja interesov po 91. členu ZJN-3, pri čemer se sklicuje na formalistični argument, da ga. E.R. ni bila članica strokovne komisije in ni odločala o oddaji naročila, hkrati pa popolnoma spregleda dejanske okoliščine, ki nedvoumno kažejo na pristranskost in netransparentnost postopka. Vlagatelj meni, da navedeno kaže na to, da je izbrani ponudnik sodeloval z naročnikom pri oblikovanju takega odgovora, saj bi ga sicer težko navajal v svoji obrambi. Vlagatelj meni, da je vsaka okoliščina, ki lahko ogrozi nepristranskost in integriteto postopka, problematična, tudi če oseba formalno ni članica komisije. Vlagatelj zatrjuje, da ga. E.R. ni bila zgolj formalno vključena v nadzor pogodbe, kot poskušata prikazati izbrani ponudnik in naročnik, ampak je aktivno sodelovala in sodeluje pri organizaciji in koordinaciji prevozov med naročnikom, šolami in prevozniki. Navedeno izhaja iz obsežnih dokazil v revizijskem zahtevku, dodatno pa to potrjuje tudi priloženo dokazilo – elektronska pošta. Iz vsega jasno izhaja, da je njena vloga presegala golo administrativno spremljanje pogodbe in da je dejansko vplivala na vse faze izvajanja javnega naročila, v katerem kot podizvajalec nastopa družba njenega sorodnika. Še več, prav na dan 1. 9. so se navedbe vlagatelja iz zahtevka za revizijo potrdile tudi v praksi. V sklopu 9 se je relacija dejansko podaljšala, kot je izbranemu ponudniku očitno bilo znano že vnaprej in kar je upošteval v svoji cenovni strukturi (kalkulativni element v razmerju 1:2). To lahko potrdijo tudi starši otroka, ki je vključen v ta prevoz; kontaktne podatke hrani vlagatelj. S tem je dodatno potrjeno, da je imel izbrani ponudnik dostop do notranjih informacij, ki so mu omogočile oblikovanje ponudbe v prednosti pred vlagateljem.

Navaja, da so navedbe izbranega ponudnika glede nepravočasnosti očitkov neutemeljene. Vlagatelj je vsa vprašanja glede razpisne dokumentacije pravočasno naslovil na naročnika preko Portala javnih naročil, v zahtevku za revizijo pa ne izpodbija več razpisnih pogojev kot takih, temveč dokazuje, da je naročnik te pogoje zlorabil oz. jih ni ustrezno preverjal, kar se je pokazalo šele ob vpogledu v ponudbo izbranega ponudnika, s tem pa ni prekludiran.

Naročnik v vlogi z dne 24. 9. 2025 poudarja, da ga. E.R. ne predstavlja osebe, kot jo opredeljuje drugi odstavek 91. člena ZJN-3 in da tudi elektronsko sporočilo, ki ga izpostavlja vlagatelj, kaže, da bo navedena oseba v okviru predmetnega postopka nastopila šele po oddaji naročila. Naročnik očitke vlagatelja o notranjih informacijah izbranega ponudnika označuje za neosnovane in pavšalne in pojasnjuje, da mora ponudnik cene oblikovati na podlagi svoje poslovne politike in vzdržnosti poslovanja.

Državna revizijska komisija v zvezi z navedbami vlagatelja o neskladju v cenah med posameznimi sklopi, načinu njihovega oblikovanja, zatrjevanih nelogičnih cenovnih razmerjih in »križnem subvencioniranju« najprej pojasnjuje, da je v svojih preteklih odločitvah že večkrat zapisala, da je v primeru razdelitve javnega naročila na sklope vsak sklop samostojna celota, kar velja tudi z vidika določanja ponudbene cene za posamezen sklop. Prav tako je že Državna revizijska komisija že večkrat zapisala (npr. v odločitvi v zadevi št. 018-469/2006, 018-198/2018, 018-044/2021, 018-096/2024, 018-045/2025), da je oblikovanje ponudbene cene avtonomna pravica vsakega ponudnika, ki ponudbeno ceno oblikuje v skladu s svojimi poslovnimi odločitvami na način, da doseže tržno konkurenčno ponudbeno ceno, ki zagotavlja kakovostno izvedbo predmeta javnega naročila. Večkrat je že pojasnila tudi, da je svobodno določanje cen ena temeljnih značilnosti konkurence na prostem trgu. V sled navedenega Državna revizijska komisija zato zgoraj izpostavljenih navedb vlagatelja ni vsebinsko presojala, s temi navedbami povezane dokazne predloge vlagatelja pa je zavrnila kot nepotrebne. Če gre nekatere navedbe vlagatelja v obravnavanem delu razumeti na način, da vlagatelj meni, da je naročnik v določenih drugih sklopih, kot je obravnavani, ravnal v nasprotju z določbami ZJN-3, bi moral v zvezi s tem in če so za to izpolnjene vse procesne predpostavke vložiti zahtevek za revizijo v tistih sklopih.

Če gre navedbe vlagatelja, v okviru katerih zatrjuje, da je način določanja cen za posamezen sklop, kot se ga je domnevno poslužil izbrani ponudnik, omogočil naročnik z oblikovanjem neustreznih in selektivno uporabljenih pogojev, razumeti na način, da so uperjene zoper vsebino dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, Državna revizijska komisija pojasnjuje, da v konkretnem primeru odloča o zahtevku za revizijo, ki je vložen zoper odločitve o oddaji javnega naročila, zato je vlagatelj z izpostavljenimi navedbami (in z njimi povezanimi dokazi) v tej fazi postopka prepozen (25. člen ZPVPJN).

Dalje Državna revizijska komisija v zvezi z vprašanjem objave višine zagotovljenih sredstev pojasnjuje, da je že v več odločitvah (prim. npr. odločitve v zadevah št. 018-226/2018, 018-042/2019, 018-075/2020, 018-161/2021, 018-044/2024, 018-108/2025) zapisala, da določbe ZJN-3 ne nalagajo naročniku, da bi moral v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila ali na portalu javnih naročil objaviti oz. razkriti višino zagotovljenih sredstev. V obravnavanem primeru zato naročniku (zgolj) zaradi tega, ker pri objavi javnega naročila oz. v okviru odgovorov na portalu javnih naročil informacij, vezanih na višino zagotovljenih sredstev, ni razkril, ni mogoče očitati kršitve nobenih določb ZJN-3. V kolikor bi bilo potrebno navedbe vlagatelja, povezane z naročnikovimi ravnanji pri razkrivanju višine zagotovljenih sredstev razumeti na način, da naročniku očita z ZJN-3 neskladno ravnanje v fazi objave javnega naročila, Državna revizijska komisija pojasnjuje, da je vlagatelj z njimi prepozen (prim. 25. člen ZPVPJN).

Državna revizijska komisija v zvezi z navedbami vlagatelja o tem, da naročnik ni v celoti sledil ciljem Uredbe ugotavlja, da se le-te nanašajo na vprašanje pravilnosti naročnikovega ravnanja pri pripravi dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, tudi z njimi pa je vlagatelj, glede na fazo predmetnega postopka oddaje javnega naročila, prepozen (prim. 25. člen ZPVPJN). Ali je vlagatelj ponudil vozilo, skladno s cilji navedene uredbe, za presojo skladnosti naročnikovega ravnanja pri presoji dopustnosti ponudbe izbranega ponudnika ne more biti relevantno, zato s tem povezanih navedb vlagatelja Državna revizijska komisija vsebinsko ni obravnavala, posledično pa tudi ni izvedla s temi navedbami povezanih predlaganih dokazov, saj niso bili potrebni.

Državna revizijska komisija tudi ni vsebinsko obravnavala vlagateljevih navedb glede izvajanja in kršitev v predhodnih postopkih javnega naročanja, ki jih je naročnik izvajal za konkretni predmet javnega naročila, dalje pa tudi ne vlagateljevih navedb glede predhodnih naročnikovih odločitev, sprejetih v okviru teh postopkov. Ob dejstvu, da je vsak postopek oddaje javnega naročila samostojna in od drugih postopkov ločena celota, se namreč v tej zvezi podane navedbe vlagatelja za predmetni postopek izkažejo za pravno nerelevantne. Državna revizijska komisija se zato do njih vsebinsko ni opredeljevala, posledično pa tudi ni izvedla v povezavi s temi navedbami predlaganih dokazov, saj ti niso bili potrebni.

Navedb vlagatelja o tem, da je izbrani ponudnik razpolagal z notranjimi informacijami naročnika, vezanimi na okoliščine glede podaljšanja relacije v sklopu 9 Državna revizijska komisija prav tako vsebinsko ni presojala, saj se nanašajo na domnevna ravnanja naročnika v sklopu 9. Če je vlagatelj menil, da je naročnik v sklopu 9 ravnal v nasprotju z določbami ZJN-3, bi moral v zvezi s tem vložiti zahtevek za revizijo v tistem sklopu. Če gre navedbe vlagatelja razumeti na način, da je izbrani ponudnik dostopal do »notranjih informacij« naročnika tudi v sklopu 8 in na njihovi podlagi domnevno prilagajal svojo ponudbo, Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj z njimi ni izpolnil svojega trditveno – dokaznega bremena, tj. dolžnosti, da jasno, določno in konkretno navede dejstva, na katera opira svoj zahtevek (trditveno breme) in zanje predlaga dokaze, ki naj resničnost zatrjevanih dejstev potrdijo (dokazno breme) (7. in 212. člen Zakonu o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 26/99 in naslednji; v nadaljevanju: ZPP) v povezavi s 15. členom ZPVPJN). Kot je Državna revizijska komisija že večkrat opozorila (prim. npr. odločitve v zadevah št. 018-110/2018, 018-032/2021, 018-017/2023 in 018-062/2024), je zahtevek za

revizijo namenjen zatrjevanju kršitev, ki naj bi jih v postopku oddaje javnega naročila domnevno storil naročnik, v ta namen pa ZPVPJN od vlagatelja zahteva aktivno vlogo pri navajanju dejstev in predlaganju dokazov. Vlagatelj v obravnavanem delu ni niti konkretiziral, na podlagi katerih informacij, ki njemu niso bile dostopne, je izbrani ponudnik oblikoval svojo ponudbeno ceno v relevantnem sklopu, še manj pa je te navedbe in navedbe o tem, da je z njimi predhodno razpolagal izbrani ponudnik, dokazal. Zgolj z vpogledom v ponudbo izbranega ponudnika za posamezen sklop z namenom vpogledati v ponujeno ceno trditve vlagatelja ne morejo biti izkazane, drugih dokazov, ki bi potrdili njegova izvajanja v tem delu, pa vlagatelj ni predlagal. Ugotovljenega ne spremenijo navedbe vlagatelja o naknadnem predlaganju dokazov, saj je dejstva in dokaze, s katerimi dokazuje zatrjevane kršitve, vlagatelj skladno z drugim odstavkom 15. člena ZPVPJN dolžan navesti oz. predložiti v zahtevku za revizijo (kasneje pa le izjemoma, pod pogoji iz ZPVPJN).

Nazadnje Državna revizijska komisija v zvezi z očitki vlagatelja o obstoju nasprotja interesov ugotavlja naslednje - preprečevanje nasprotja interesov ZJN-3 ureja v 91. členu, ki v prvem odstavku določa, da mora naročnik zagotoviti učinkovito preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nasprotij interesov pri izvajanju postopkov javnega naročanja, da se prepreči kakršno koli izkrivljanje konkurence in zagotovi enakopravna obravnava vseh gospodarskih subjektov. Nasprotje interesov glede na drugi odstavek 91. člena ZJN-3 obsega položaje, ko je oseba, ki vodi postopek javnega naročanja, ki sodeluje pri pripravi dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila ali njenih delov ali ki na kateri koli stopnji odloča v postopku javnega naročanja, neposredno ali posredno povezana z izbranim ponudnikom na način, da lahko ta povezava oziroma njen zasebni, finančni ali ekonomski interes vpliva na objektivno in nepristransko opravljanje nalog v zvezi z javnim naročilom ali vzbuja dvom o njeni objektivnosti in nepristranskosti. Glede na tretji odstavek 91. člena ZJN-3 se šteje, da neposredna ali posredna povezava s ponudnikom obstaja, če je oseba v zakonski zvezi, zunajzakonski skupnosti, registrirani istospolni partnerski skupnosti, skupnem gospodinjstvu, krvnem sorodstvu v ravni vrsti, krvnem sorodstvu v stranski vrsti do vštetega tretjega kolena, sorodstvu po svaštvu do vštetega drugega kolena, posvojitelj, posvojenec, rejnik, rejenec, v zasebnem poslovnem ali delovnopravnem razmerju s ponudnikom, njegovim družbenikom z več kot pet odstotnim lastniškim deležem, zakonitim zastopnikom ali prokuristom. V vseh primerih, ko obstajajo neposredne ali posredne povezave navedenih oseb s ponudnikom, morajo te osebe v skladu s drugim odstavkom 91. člena ZJN-3 takoj, ko je glede na okoliščine mogoče, vendar najpozneje pred oddajo javnega naročila, predstojnika oz. naročnika, za katerega opravljajo dela oziroma na drug način sodelujejo v postopku javnega naročanja, o tem pisno obvestiti in ravnati v skladu z njegovimi navodili, predstojnik naročnika pa mora zagotoviti, da se naloge opravijo zakonito in nepristransko.

V obravnavanem primeru vlagatelj zatrjuje, da je oseba E.R. v položaju, ki ga opredeljujeta drugi in tretji odstavek 91. člena ZJN-3, smiselno pa zatrjuje, da naročnik ni izvedel vseh ravnanj, ki mu jih v takem primeru nalaga 91. člen ZJN-3. Vlagatelj zatrjuje, da med osebo E.R., ki je zaposlena pri naročniku in izbranim ponudnikom (oz. njegovim zakonitim zastopnikom) obstoji neposredna povezava, kot jo opredeljuje 91. člen ZJN-3. Državna revizijska komisija ugotavlja, da tudi v primeru, da bi se za utemeljene izkazale navedbe vlagatelja o obstoju zatrjevane neposredne povezave osebe E.R. z izbranim ponudnikom oz. zakonitim zastopnikom njegovega podizvajalca, v obravnavanem primeru ne bi bilo mogoče ugotoviti, da je za naročnika obstajala obveznost ravnati v skladu z 91. členom ZJN-3 in da jo je le-ta opustil. Vlagatelj namreč ni dokazal, da je oseba E.R. pri naročniku (četudi je pri njem, kot izhaja iz spletne strani, na katero se sklicuje vlagatelj, zaposlena) v enem od položajev, ki jih opredeljuje drugi odstavek 91. člena ZJN-3 - tj. vodenje postopka javnega naročila, sodelovanje pri pripravi dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila ali njenih delov ali odločanje v postopku javnega naročanja na kateri koli njegovi stopnji. Kot izpostavlja vlagatelj (pa tudi naročnik) in kot izhaja tudi iz 10. člena obrazca *Pogodba*

bo navedena oseba v predmetnem postopku oddaje javnega naročila na strani naročnika nastopala kot »*pooblaščen oseb za izvajanje te pogodbe in skrbnik te pogodbe*« (da bi bila njena vloga drugačna ne izhaja niti iz elektronskega sporočila, na katerega se sklicuje vlagatelj). Sodelovanja pri organizaciji in koordinaciji prevozov med naročnikom, šolami in izvajalci, torej položaja, v katerem oseba pri naročniku izvaja naloge nadzora nad izvajanjem sklenjene pogodbe o izvedbi javnega naročila, skladno z zahtevami iz dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, zavezami iz ponudbe in pogodbenimi določili, po presoji Državne revizijske komisije ni mogoče uvrstiti pod nobenega od taksativno naštetih položajev iz drugega odstavka 91. člena ZJN-3, naročniku pa posledično, kot že navedeno, v konkretnem primeru ni mogoče očitati, da v skladu z 91. členom ZJN-3 ni zagotovil učinkovitega preprečevanja, odkrivanja in odpravljanja nasprotij interesov.

f.

Državna revizijska komisija ob upoštevanju vsega predhodno navedenega ugotavlja, da vlagatelj ni uspel izkazati kršitev naročnika pri presoji dopustnosti ponudbe izbranega ponudnika v sklopu 8 in sprejemu izpodbijane odločitve, zato je na podlagi prve alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN vlagateljev zahtevek za revizijo zavrnila kot neutemeljen.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Vlagatelj zahteva povrnitev stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva.

Ker je povrnitev stroškov odvisna od utemeljenosti zahtevka za revizijo, vlagatelj pa z zahtevkom za revizijo ni uspel, je Državna revizijska komisija, upoštevajoč tretji odstavek 70. člena ZPVPJN, njegovo zahtevo za povrnitev stroškov pravnega varstva zavrnila.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 3. točke izreka tega sklepa.

Pravni pouk:

Zoper to odločitev je dovoljen upravni spor, razen zoper točko 1 izreka tega sklepa. Tožba se vloži neposredno pisno pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, ali pa se mu pošlje po pošti. Rok za vložitev tožbe je 30 dni od vročitve odločitve Državne revizijske komisije.

Predsednica senata:
dr. Mateja Škabar,
članica Državne revizijske komisije

Vročiti:

- vlagatelj,
- izbrani ponudnik,
- naročnik,
- RS MJU.

Vložiti:

- v spis zadeve.